

worden gegeven. Zoals in de memorie van toelichting (p. 95, derde alinea) is aangegeven, kunnen deze bevoegdheden worden gemandateerd. Wat deze aanwijzings- en bevelsbevoegdheid betreft wordt opgemerkt dat de minister van VWS voornemens is deze te mandateren aan de betrokken toezichthouder.

361 – SP

De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre de regering rekening heeft gehouden met de praktische uitvoering van de handhaving. Heeft zij stil gestaan bij de veranderende rol die de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) inneemt, de extra werkdruk voor de politie en de last waarmee zij deze organisaties opzadelt?

Ja. De regering is zich ervan bewust dat de handhaving van de reeds bestaande maatregelen op basis van de regionale noodverordeningen alsmede die op basis van deze nieuwe wet een groot beslag heeft gelegd en zal blijven leggen op de buitengewone opsporingsambtenaren en politiemedewerkers. Hierover is door de minister van JenV herhaaldelijk gesproken met de korpsleiding en vertegenwoordigers van het gezag. Ook hebben recent gesprekken plaatsgevonden met de politiebonden en de boa-bonden.

362 – SP

Deze leden vragen voorts naar een uitgebreidere motivering waarom boetes die worden gegeven voor bijvoorbeeld het niet aanhouden van de veilige afstand niet bestuursrechtelijk kunnen worden afgedaan. Kan de regering nog eens ingaan op het argument, bijvoorbeeld ingebracht door de politie, dat dit een aantekening scheelt en de werkdruk op de toch al overlopende politie, het OM en de rechtspraak kan verminderen?

Wat beboeting betreft hebben wij in het wetsvoorstel een bewuste keuze gemaakt voor strafrechtelijke handhaving. Die keuze is gemaakt op grond van de criteria die uiteen zijn gezet in de brief van de ministers voor Rechtsbescherming en van Justitie en Veiligheid van 18 april 2019.⁵⁹ Toetsing van het wetsvoorstel aan die criteria leidt naar ons oordeel tot een onvermijdelijke keuze voor strafrechtelijke handhaving, indien het tenminste als laatste middel op punitieve handhaving aankomt. Een en ander is naar wij menen uitputtend toegelicht in de memorie van toelichting (p. 42–43). Het ligt bij deze keuze niet in de rede om de handhaving deels bestuursrechtelijk te laten plaatsvinden. Dat leidt tot een weinig efficiënt systeem, omdat de vele bestuursorganen – voornamelijk, maar niet uitsluitend de gemeenten – die met de bestuursrechtelijke handhaving zouden moeten worden belast, elk een bestuursrechtelijk handavings- en invorderingstraject zouden moeten gaan optuigen. Verwezen wordt ook naar antwoord **348**. Ook de Afdeling advisering heeft dit in haar advies uitdrukkelijk onderschreven en erop gewezen dat het ingewikkelde traject en de langdurige organisatorische voorbereiding van een bestuursrechtelijk boetesysteem niet aan de orde is gelet op de korte termijn waarop de wet moet worden ingevoerd en de korte duur waarvoor de wet zal gelden.⁶⁰ Wij wijzen erop dat het genoemde kader uitdrukkelijk ruimte laat voor doelmatigheidsoverwegingen. Verder is de handhavingspraktijk inmiddels geheel gewend geraakt aan het strafrechtelijke traject.

363 – PvdA

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de aangewezen toezichthouders relevante informatie aan elkaar kunnen verstrekken, echter uiteraard voor zover deze gegevensverwerking geschiedt in overeenstemming met de eisen die hieraan ingevolge de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) worden gesteld. In hoeverre kan het nalevingstoezicht door de UAVG worden belemmerd en hoe verhoudt zich dat tot de effectiviteit van de handhaving van de in dit wetsvoorstel voorgestelde normen?

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Wpg zijn ingevolge artikel 64 Wpg belast de ambtenaren van de IGJ en de NVWA. Deze bevoegdheid heeft ook betrekking op de via

⁵⁹ Kamerstukken II 2018/19, 29279, nr. 503.

⁶⁰ Kamerstukken II 2019/20, 35526, nr. 4, p. 27.

dit wetsvoorstel in hoofdstuk Va Wpg op te nemen regels. Het wetsvoorstel voorziet via artikel 64a in een grondslag voor het aanwijzen van andere ambtenaren die eveneens belast zijn met het toezicht op de naleving van de regels in hoofdstuk Va. Verder volgt uit de reikwijdte van artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet (veilige en gezonde arbeidsomstandigheden) dat op grond van artikel 24, eerste lid, van die wet aangewezen toezichthouders in het kader van het toezicht op de naleving van die wet, de bevoegdheid krijgen toezicht te houden op naleving van de normen uit hoofdstuk Va op de arbeidsplaats, met hantering van (het reguliere instrumentarium van) de wet- en regelgeving over arbeidsomstandigheden. Zie ook p. 39 van de memorie van toelichting.

De bevoegdheid om in het kader van de uitoefening van het toezicht op de naleving van het bij of krachtens hoofdstuk Va bepaalde, persoonsgegevens te verwerken vloeit voor deze aangewezen toezichthouders voort uit deze wettelijke toezichtstaak. De grondslag is gelegen in artikel 6, eerste lid, onderdeel e, AVG: de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen. Voor zover het noodzakelijk is dat deze aangewezen toezichthouders voor de uitoefening van hun wettelijke toezichtstaak onderling persoonsgegevens uitwisselen, kan dit worden aangemerkt als een vorm van verdere verwerking die verenigbaar is met het doel waarvoor de persoonsgegevens aanvankelijk zijn verzameld (artikel 6, vierde lid, AVG). Voor deze zogenoemde 'verenigbare verdere verwerking' is geen expliciete wettelijke grondslag vereist.

Voorts wijzen wij op artikel 29a van de Arbeidsomstandighedenwet. Het wetsvoorstel voorziet in een wijziging van artikel 28 van de Arbeidsomstandighedenwet, waarmee werkzaamheden kunnen worden stilgelegd als werkgevers in ernstige mate niet de noodzakelijke maatregelen treffen die nodig zijn om de kans op verspreiding van het virus te beperken (zie daarover antwoord **497**). De Inspectie SZW is de aangewezen toezichthouder voor de Arbeidsomstandighedenwet. Voor de uitwisseling van de in dit kader relevante informatie tussen de NVWA en de Inspectie SZW biedt artikel 29a Arbeidsomstandighedenwet, in combinatie met artikel 6, eerste lid, onderdeel e AVG, voldoende grondslag voor het delen van gegevens en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke toezichtstaken.

364-365 – PvdA

De aan het woord zijnde leden hebben kennisgenomen van het feit dat de regering van mening is dat overtredingen van de in deze wet voorgestelde maatregelen wel moeten kunnen leiden tot registratie in de justitiële documentatie. Zij lezen dat er geen rechtvaardiging zou zijn deze overtredingen anders te behandelen dan andere, vergelijkbare overtredingen. De regering meent dat met de aanscherping van het VOG-beleid nadelige effecten van een registratie voor iemands kansen op de arbeidsmarkt weggenomen kunnen worden. Echter, voor bepaalde functies zoals politiemedewerker of boa meent de regering dat overtredingen wel betrokken kunnen worden bij een VOG-aanvraag.

Wat betekent dit concreet? Kan een politieagent op basis van een overtreding van de veiligheidsafstandsnorm zijn baan verliezen? Kan iemand die een opleiding tot opsporingsambtenaar wil gaan volgen of op een dergelijke baan gaat solliciteren op basis van overtreding van de norm ten aanzien van groepsvorming geweigerd worden?

Zo ja, acht u dit proportioneel? Zo nee, waarom niet?

Verwezen wordt naar antwoord **356**.

366 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat het wetsvoorstel in een grondslag voorziet om ook andere ambtenaren dan die van de IGJ en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) in staat te stellen de wet na te leven. Deze leden vragen nader aan te geven hoe training van deze ambtenaren plaatsvindt, juist ook vanwege de grondrechtelijke afwegingen die in de handhaving behoren te worden gemaakt.

Het is aan de toezichthouder om zorg te dragen voor de nodige deskundigheid.

367 – ChristenUnie

Voornoemde leden lezen dat de NVWA-inspecteurs als ogen en oren functioneren voor collega-handhavers. Kan de regering nader onderbouwen wat hiermee wordt bedoeld? Betekent dit dat deze inspecteurs bij constatering van een overtreding niet zelf zullen handhaven, maar een derde handhavende partij zullen inschakelen om dit te doen? In hoeverre is er in zulke gevallen sprake van effectieve handhavingspraktijk?

Aan de uitoefening van het toezicht op de naleving van het bij of krachtens hoofdstuk Va bepaalde kan op verschillende manieren invulling worden gegeven. In de memorie van toelichting wordt hier nader op ingegaan. Het door de NVWA fungeren als ogen en oren voor collega-handhavers betekent dat gewerkt wordt met een actieve signaalfunctie. Als de toezichthouder bij bedrijven in het kader van het sectorspecifieke toezicht constateert dat niet voldaan wordt aan het bij of krachtens hoofdstuk Va bepaalde, kan hij daarvan melding doen aan een andere aangewezen toezichthouder. Het betreft hier een signalerende functie waar het bijvoorbeeld qua arbeidsomstandigheden niet goed gaat en de maatregelen onvoldoende in acht worden genomen. De NVWA doet dan een melding bij de Inspectie SZW (die toezicht houdt op de Arbeidsomstandighedenwet) of de Veiligheidsregio die ter plaatse kan komen kijken. Op dit moment zijn er al overlegstructuren van de Inspectie SZW, Veiligheidsregio's, GGD'en en de NVWA met slachterijen naar aanleiding van recente uitbraken in slachterijen, zie ook antwoord **497**.

368 – CU

Wat betekent dit voor de handhaving in de slachthuizen?

Als het gaat om slachthuizen is de NVWA zowel toezichthouder als werkgever, die moet waken over de veiligheid van eigen werknemers. Het is de taak van de NVWA om in de slachthuizen toezicht te houden op dierenwelzijn en voedselveiligheid. Wat betreft het toezicht op de naleving van het bij of krachtens hoofdstuk Va bepaalde zal de NVWA ogen en oren zijn voor andere toezichthouders (zie ook antwoord **367**), zoals de Inspectie SZW. De Inspectie SZW houdt toezicht op de Arbeidsomstandighedenwet en kan, indien daar aanleiding toe is, handhavend optreden.

369-370 – ChristenUnie

De aan het woord zijnde leden vinden de strafmaat en hoogte van boetes erg hoog. Ook vinden zij het onwenselijk als een boete gevolgen heeft voor het aanvragen van een VOG. Zij vragen de regering nader te onderbouwen waarom voor de bestraffende sancties is gekozen voor het strafrecht, juist waar het de lichtere vergrijpen als de veiligheidsafstandsnorm en het groepsvormingsverbod betreft.

Waarom is hier nog steeds voor een redelijk hoog boetebedrag gekozen en voor de mogelijkheid tot hechtenis van ten hoogste een maand, zeker ook gezien het abnormale karakter van deze regels?

Deze leden kunnen zich voorstellen dat voor een bedrag van minder dan € 100 als boetebedrag wordt gekozen. Waarom is niet gekozen voor een route buiten het strafrecht, bijvoorbeeld via het bestuursrecht door middel van bestuurlijke boetes?

Dit is bij de leden van de ChristenUnie-fractie ook ingegeven vanuit het feit dat het bedrag van € 100 de grens is voor het al dan niet opnemen in de justitiële documentatie. Deze leden constateren dat ook de Afdeling stelt dat moet worden afgezien van het laten plaatsvinden van aantekeningen in de justitiële documentatie. Terecht geeft de Afdeling aan dat deze aantekening een negatieve weerslag kan hebben in de samenleving, getuige ook de vele zorgen die hierover zijn geuit.

*Wat betreft de strafmaat en de hoogte van de boetes wordt verwezen naar antwoord **345** tot en met **347** en de nota van wijziging waarbij voorgesteld wordt de maximale hechtenis te verlagen naar veertien dagen. Voor de keuze voor strafrecht in plaats van punitief bestuursrecht verwijzen wij naar de antwoorden **348** en **362**. Via een nota van wijziging wordt bovendien voorgesteld dat beboeting voor overtreding van de veiligheidsafstandsnorm (en de groepsvormingsnorm) niet tot een strafblad zal leiden. Verwezen wordt naar de antwoorden **350** en **356**.*

371 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of een standaardboetetarief van € 390 voor overtreding van de regels niet een te zware sanctie is.

Verwezen wordt naar antwoord **345** tot en met **347**.

372 – SGP

Rond het verkrijgen van een VOG vragen deze leden of ook de regels rond VOG's voor onder meer opsporingsambtenaren uitdrukkelijk worden geformuleerd in de uitvoeringsregels.

Verwezen wordt naar de antwoorden **338**, **350** en **356**.

7.2. Rechtsbescherming

373 – D66

De leden van de D66-fractie hebben vragen over beperkingen die kunnen worden gesteld aan de toegang tot zorglocaties van personen die niet bij de zorg betrokken zijn. Het bezoekverbod heeft ingrijpende gevolgen voor bewoners, zeker wanneer zij langdurig op een zorglocatie verblijven. De maatregelen kunnen ertoe leiden dat deze mensen de facto volledig of in grote mate worden belemmerd in hun vrijheid hun woning of kamer te verlaten en/of bezoek te ontvangen. Voornoemde leden wijzen erop dat contact met familie voor veel ouderen in sterke mate de kwaliteit van leven bepaalt. Hoewel deze leden onderschrijven dat het belang om de volksgezondheid te beschermen een zwaarwegend belang is, wijzen zij ook op dit zwaarwegende individuele belang. Het is bij uitstek deze belangenafweging, waarom deze leden vragen hebben over de (individuele) rechtsbescherming. In de memorie van toelichting is opgenomen dat de beperkingen die worden opgelegd bij een ministeriële regeling op grond van artikel 58o, derde lid, eenzelfde soort uitwerking hebben als de beperkende maatregelen van de zorgaanbieder op grond van de Wzd en Wvvgz, waarbij een patiënt fors in zijn vrijheid wordt beperkt door een gedwongen opname. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld artikel 35 van de Wpg die ziet op (gedwongen) quarantaine. Bij de procedures in deze wetten zijn er stevige waarborgen en is er, bijvoorbeeld, automatisch rechterlijke toetsing voorgeschreven. Bij quarantaine en isolatie voorziet de Wpg in een systeem van rechtsbescherming inhoudende dat een beschikking tot quarantaine of isolatie terstond wordt medegedeeld aan de officier van justitie die, indien deze meent dat aan de voorwaarden is voldaan, een verzoek tot machtiging tot voortzetting van de isolatie, de quarantaine of tot het onderzoek doet bij de rechter. De rechter beslist vervolgens. Dat is in onderhavig voorstel niet het geval. In de memorie van toelichting wordt toegelicht dat de mogelijkheden tot indienen van een klacht en de geschilleninstantie gelden als de zorginstelling verder of minder ver gaat dan de ministeriële regeling of besluiten neemt op basis van artikel 58o, eerste lid. Wat zijn de mogelijkheden qua rechtsbescherming wanneer het verbod het directe gevolg is van een ministeriële regeling onder het derde lid? Is dat dan slechts de gang naar de civiele rechter?

Indien iemand een maatregel die in een ministeriële regeling is opgenomen, betwist, kan hij daarvoor naar de civiele rechter. Indien iemand het in specifieke omstandigheden niet eens is met (handelen van) een zorginstelling, is het daarnaast mogelijk om gebruik te maken van de klachten- en geschillenregeling op grond van de Wkkgz. Een eventueel bezoekverbod dat wordt opgelegd bij ministeriële regeling, is gericht tot de zorgaanbieders. Wij wijzen graag op de waarborgen die gelden om een ministeriële regeling te kunnen vaststellen. In artikel 58c van het wetsvoorstel is geregeld dat een eventuele regeling mede in overeenstemming met de bewindspersonen die het mede aangaat en in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad wordt vastgesteld. Ook is in het tweede lid van dit artikel geregeld dat het ontwerp van de ministeriële regeling een week wordt voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Verder zal in de ministeriële regeling op grond van het derde lid, zoveel mogelijk ruimte worden gelaten aan de zorgaanbieders om in aanvulling op of afwijking van de regeling maatwerk te bieden.

374 – D66

Deelt de regering de mening dat het goed zou zijn voordat een generieke maatregel van deze omvang geldt er een zeer gedegen afweging gemaakt dient te worden tussen het belang van de volksgezondheid en het belang van de cliënten en patiënten? Zou over deze afweging nadere duiding niet op zijn plaats zijn? Hoe wordt die weging gemaakt en wie wordt daarbij betrokken?

Wij zijn het van harte eens met de stelling van deze leden dat een ministeriële regeling op grond van 58o, derde lid, een zeer gedegen afweging behoeft tussen de verschillende belangen. Dat volgt ook uit de tekst van dat derde lid. Vanwege de mogelijke impact die het beperken van de toegang tot zorglocaties kan hebben, moet dan ook een grote terughoudendheid worden betracht. Een nadere duiding op wetsniveau is niet mogelijk, omdat de afweging of er al dan niet een ministeriële regeling moet worden opgesteld altijd afhankelijk is van de omstandigheden van het geval. In artikel 58b is reeds opgenomen dat een ministeriële regeling noodzakelijk dient te zijn. Tezamen met de voorhang en de zoveel mogelijk in te bouwen mogelijkheid voor zorgaanbieders om af te wijken van de ministeriële regeling, zal die belangenafweging dan ook altijd gemaakt dienen te worden.

375 – D66

Ligt het niet voor de hand, analoog aan het bepaalde in de Wpg zelf, de Wzd en de Wvvgz hier een rol voor de rechter te creëren? Is de regering bereid artikel 58o aan te vullen met een analoge regeling aan artikel 35 Wpg, waarbij de voorschriften uit een ministeriële regeling, via de hoofdofficier van justitie, worden getoetst door de rechter?

De leden van de D66-fractie maken de vergelijking met quarantaine en isolatie op grond van de Wet publieke gezondheid, en gedwongen maatregelen op grond van de Wet zorg en dwang en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Die vergelijking is naar de mening van de regering niet helemaal op zijn plaats. De genoemde maatregelen op grond van die wetten zijn gericht tot een specifieke persoon. Dat daar individuele rechtsbescherming mogelijk moet zijn, acht de regering evident. Het is echter niet mogelijk om artikel 58o aan te vullen met een analoge regeling. De maatregelen op grond van artikel 58o zijn immers niet individueel gericht, maar collectief. Het is immers, indien dat de conclusie van de belangenafweging is, de (kwetsbare) groep die in zijn geheel beschermd dient te worden tegen het virus. Verder zal in de ministeriële regeling op grond van het derde lid, zoveel mogelijk ruimte worden gelaten aan de zorgaanbieders om in aanvulling op of afwijking van de regeling maatwerk te bieden. De patiënt/cliënt kan dan altijd gebruikmaken van de klachten- en geschillenregeling op grond van de Wkkgz, indien de zorgaanbieder voor hem geen uitzondering verleent.

376 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het belangrijk dat de rechtsbescherming voor mensen die menen onterecht een sanctie opgelegd gekregen te hebben te allen tijde adequaat gewaarborgd blijft. In dit kader vonden deze leden het soms zorgelijk dat berichten over onterecht opgelegde sancties door de regering soms al te gemakkelijk ter zijde werden geschoven. Deelt de regering de mening van deze leden dat het, ook tijdens het bestrijden van een ernstig virus, nooit de bedoeling kan zijn dat individuen onterecht een sanctie opgelegd krijgen en dat adequate rechtsbescherming altijd geborgd dient te zijn?

Ja. Het openbaar ministerie beoordeelt dan ook alle uitgeschreven processen-verbaal en weegt in elk individueel geval zorgvuldig of de situatie die zich voordeed, aanleiding geeft tot het opleggen van een boete vanwege overtreding van de noodmaatregelen. Voorafgaand aan het opleggen van een sanctie wordt vastgesteld of er een strafbaar feit is gepleegd en wordt de schuld vastgesteld. Tegen een uitgevaardigde strafbeschikking staat de reguliere rechtsbescherming open: indien mensen het niet eens zijn met de uitgevaardigde strafbeschikking of de rechtsgeldigheid daarvan in twijfel trekken, kan men verzet aantekenen bij de kantonrechter. Vervolgens her beoordeelt de officier van justitie de uitgevaardigde strafbeschikking en beoordeelt de rechter of de strafbeschikking rechtmatig is opgelegd, waarbij rekening zal worden gehouden met de omstandigheden van het geval.

377 – GroenLinks

Kan de regering aangeven hoeveel coronaboetes er tot nu toe zijn opgelegd?

Er zijn vanaf de start van de handhaving tot en met 6 september 2020 door het openbaar ministerie 17.107 strafbeschikkingen aan burgers opgelegd voor overtreding van de regionale noodverordeningen.

378 – GroenLinks

Tegen hoeveel boetes zijn de beboete personen opgekomen en hoeveel boetes hebben uiteindelijk standgehouden?

In totaal is er (met peildatum 13 september 2020) in 6.872 zaken verzet ingesteld. Op dit moment hebben er nog geen kantonzittingen plaatsgevonden, waarop dit soort zaken zijn gepland. De eerste kantonzitting met dergelijke zaken stond gepland op 28 september 2020 bij de rechtbank Midden Nederland (Utrecht). In de daaropvolgende maand volgen meer van dit soort zittingen: 5 oktober 2020 bij de rechtbank Gelderland (Arnhem), 8 oktober 2020 bij de rechtbank Rotterdam en 14 oktober 2020 bij de rechtbank Amsterdam.

379 – SP

De leden van de SP-fractie lezen dat de regering ervoor kiest de strafbeschikking en daarmee ook de aantekening in justitiële documentatie te laten bestaan. Deze leden vragen naar de proportionaliteit hiervan. Is er een mogelijkheid de aantekening alleen te laten gelden bij grove schendingen bijvoorbeeld?

Via een nota van wijziging wordt voorgesteld dat beboeting voor overtreding van de veiligheidsafstandsnorm en de groepsvormingsnorm niet tot een strafblad zal leiden. Verwezen wordt naar de antwoorden **350** en **356**.

380 – SP

Ook vragen zij naar de proportionaliteit van de straffen die kunnen worden opgelegd. Kan de regering ingaan op het voorstel van de NovA die voorstelt onder andere de maximale hechtenis bij overtredingen strafbaar gesteld krachtens artikel 68bis, eerste lid, te bepalen op veertien dagen, in plaats van een maand, omdat dit zou voorkomen dat er onevenwichtigheid bestaat tussen de aard en ernst van een strafbaar gestelde overtreding?

Naar aanleiding van deze vraag van de leden van de SP-fractie en vraag **493** van de leden van de PvdA-fractie wil de regering bij nota van wijziging vervolg geven aan het commentaar van de Nederlandse orde van advocaten door de in artikel 68bis, eerste lid, genoemde hechtenisduur van ten hoogste een maand te vervangen door ten hoogste veertien dagen. Dit betreft overtredingen van de veilige afstandsnorm en een eventueel groepsverbod alsmede van voorschriften en beperkingen die zijn verbonden aan een ter zake geldende vrijstelling of ontheffing.

8. Regeldrukeffecten

381 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering hoe in de uitwerking van de maatregelen, juist wanneer die ook voor een langere termijn gelden, rekening kan worden gehouden met regeldruk voor ondernemers, bijvoorbeeld wanneer zij ondernemingen in verschillende gemeenten of veiligheidsregio's hebben.

Het uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld. De regering vindt het van belang om differentiatie en lokaal en regionaal maatwerk mogelijk te maken, omdat zo gerichte maatregelen per gebied worden getroffen en andere gebieden niet meer beperkingen ondervinden dan nodig is. Dat geldt ook voor de beperkingen in de bedrijfsvoering van ondernemers. Bij het stellen van de ministeriële regeling, inclusief de afweging of differentiatie of verdere ruimte voor lokaal maatwerk nodig en geschikt is, vindt een integrale belangenafweging plaats worden tevens gevolgen voor bedrijven betrokken.

382 – ChristenUnie

Ook vragen voornoemde leden of uitzonderingen op de afstandsnorm, wanneer door bijvoorbeeld een spatscherm het gewenste effect op een andere wijze kan worden bereikt, in meer generieke zin voor ondernemingen van toepassing worden gemaakt, in plaats van dat elke sector afzonderlijk hier een uitzondering op behoort te krijgen.

Er wordt inderdaad naar gestreefd de uitzonderingen op de veiligeafstandsnorm zoveel mogelijk generiek te formuleren.

9. Financiële gevolgen

383 – D66

De leden van de D66-fractie lezen dat de regering nog niet goed in staat is een inschatting te maken van de financiële gevolgen, maar dat bijvoorbeeld de rechtspraak een aanzienlijke werklastverzwaring voorziet. Deze leden kunnen zich voorstellen dat dit ook geldt voor, bijvoorbeeld, de politie en het OM en vragen de regering aan te geven hoe zij deze kosten denkt te gaan betalen en hoe kan worden voorkomen dat de werklust als gevolg van dit voorstel zal leiden tot (nog) meer achterstanden in de rechtsketen.

In het begin van de coronaperiode is het aantal strafzaken wegens overtreding van de coronanormen op basis van de noodverordeningen, flink toegenomen. Inmiddels is het aantal afgenomen tot enkele tientallen per week. In deze werkstroom is de financiering van het openbaar ministerie gebaseerd op het aantal zaken. Een toename van het aantal strafzaken betekent dus ook dat bij het bepalen van het budget van het openbaar ministerie met deze extra zaken rekening wordt gehouden. Op voorhand kan geen inschatting worden gemaakt van de effecten op de werklust voor de politie. Zoals aangegeven bij de beantwoording van vragen 339 en 340, maakt de handhaving van deze nieuwe regels onderdeel uit van het reguliere politiewerk. Zoals tevens aangegeven, is er geen zicht op de duur van de epidemie, de mate van verspreiding daarvan en daarmee ook niet op de op de langere termijn noodzakelijke maatregelen waarop moet worden gehandhaafd.

384 – SGP

De leden van de SGP-fractie zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten van de besprekingen rond de financiële gevolgen voor gemeenten. Wordt wel als inzet genomen dat alle extra kosten op de een of andere manier vergoed worden?

Zie antwoord **236**.

385 – SGP

Hoe wordt omgegaan met niet-sluitende begrotingen voor 2020 en 2021?

De begroting 2020 is door gemeenten in het najaar van 2019 opgesteld en door de provinciale toezichthouders voorafgaand aan 2020 getoetst. Dit heeft geleid tot acht gemeenten die onder preventief toezicht zijn gesteld vanwege een niet-sluitende begroting. In het algemeen overleg over financiële verhoudingen van 2 juli jl. heeft de minister van BZK toegezegd in gesprek te gaan met provincies over de vraag of voor de begroting 2021 afspraken over invulling van het toezicht nodig zijn. Eind september zal de minister van BZK uw Kamer hierover informeren.

10. Consultatie

10.1. Inleiding

386 – VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reacties op het voorontwerp van het wetsvoorstel. Zij zien dat de geconsulteerde organisaties binnen zeer korte tijd adviezen hebben

uitgebracht, die er mede toe hebben geleid dat de regering het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen heeft herzien. Deze leden menen dat hierdoor het draagvlak voor dit wetsvoorstel aanzienlijk wordt verruimd, door bijvoorbeeld de inzet van digitale middelen voor het bron- en contactonderzoek uit het wetsvoorstel te schrappen. Kan de regering een helder overzicht geven van alle wijzigingen ten opzichte van de consultatieversie?

Wij zijn verheugd dat de leden van de VVD-fractie verruiming van het draagvlak voor dit wetsvoorstel zien door aanpassingen die daarin na de consultatie zijn doorgevoerd. In bijlage 1 bij deze nota naar aanleiding van het verslag is een overzicht opgenomen van de wijzigingen ten opzichte van de consultatieversie.

387 – VVD

Voornoemde leden vragen ook of het denkbaar is dat nieuwe inzichten van geconsulteerde organisaties nog leiden tot verdere aanpassingen, en zo ja, hoe deze in het vervolgtraject worden meegenomen.

Een aantal (nieuwe) inzichten heeft geleid tot een nota van wijziging die gelijktijdig met deze nota wordt ingediend.

388 – VVD

De leden van de VVD-fractie lezen dat de VNG, het NGB en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NvVR) met klem hebben verzocht de wettelijke maatregelen goed te evalueren. Kan de regering aangeven op welke wijze het wetsvoorstel wordt geëvalueerd? Is het denkbaar dat dit jaar nog een eerste evaluatie plaatsvindt, zodat de Kamer de uitkomsten kan betrekken bij het overleg over eventuele verlenging van maatregelen?

Voor de evaluatie zal ervaring met de toepassing van de wet moeten worden opgedaan. Ook is wenselijk dat de uitkomsten van de beleidsevaluatie (zie de antwoorden **5** en **6**) daarbij worden betrokken. Het ligt daarom niet in de rede om nog dit jaar of in het eerste kwartaal van 2021 een wetsevaluatie uit te voeren.

389 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom de regering er niet voor heeft gekozen de consultatieversie van de tijdelijke wet COVID-19 voor iedere Nederlander te openbaren via de website www.internetconsultaties.nl.

Gelet op de vereiste spoed is ervoor gekozen om partijen gericht te consulteren en waar nodig nader met partijen in overleg te treden.

390 – ChristenUnie

Hoe kijkt de regering achteraf terug op deze afweging en was het niet beter geweest, vanuit het oogpunt van transparantie, de wet via een internetconsultatie te openbaren en open te stellen voor reacties op de wet vanuit de samenleving?

Consultatie draagt bij aan transparantie in de fase van voorbereiding van het wetgevingsproces en dit is dan ook het uitgangspunt. Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken als het gaat om spoedwetgeving. Aangezien het wetsvoorstel echter aan vrijwel alle aspecten van het maatschappelijk leven raakt, heeft de regering een consultatie wenselijk geacht. Gelet op de daarvoor (beperkte) beschikbare tijd, is gekozen voor een gerichte consultatie. Naast de bestuurlijke partners, toezichthouders en adviesorganen is een groot aantal veldpartijen (vakbonden, brancheorganisaties of andere belangenbehartigers) benaderd. De uitkomsten van deze gerichte consultatie geven naar de mening van regering – mede door de betrokkenheid van veldpartijen – al een vrij goed beeld van de belangrijkste zorgen die nadien op andere wijze door de samenleving zijn geuit.

10.2. Openbaar bestuur

391 – VVD

De leden van de VVD-fractie hebben gezien dat de VNG en het NGB bij brief van 18 augustus 2020 hun zorgen hebben geuit over de democratische legitimatie van de maatregelen. Zij stellen onder andere: "In algemene zin kiest de regering in het wetsvoorstel feitelijk voor een zeer gecentraliseerde crisisaanpak. Alle maatregelen met implicaties voor het lokaal niveau worden immers opgehangen aan ministeriële regelingen waarbij niet is verankerd dat vertegenwoordigers van lokaal en regionaal bestuur daarbij betrokken worden: er wordt niets gezegd over consultatie van vertegenwoordigers uit het lokaal of regionaal bestuur."⁶¹ Hoe beoordeelt de regering de zorgen van de VNG en het NGB over deze keuze voor een gecentraliseerde aanpak?

Het virus dat covid-19 veroorzaakt, is aangemerkt als een virus behorend tot groep A en dat betekent dat de minister van VWS de leiding heeft over de bestrijding van de epidemie, ook na de inwerkingtreding dit wetsvoorstel. Hoewel de ernst van de epidemie regionaal en zelfs lokaal kan verschillen, is het een mondiaal probleem waarbij ontwikkelingen razendsnel gaan, en op tal van punten aan elkaar haken. De bestrijding van de epidemie vergt landelijke regie; daarom is het uitgangspunt van dit wetsvoorstel dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld. De democratische verantwoording over die keuzes zal daarom ook op centraal niveau plaatsvinden. Zoals beschreven in antwoord **145**, wordt via de escalatieladder samen met de GGD, het RIVM, de veiligheidsregio's en de gemeenten beoordeeld welke landelijke, regionale en lokale maatregelen aangewezen zijn.

Zoals in antwoord **185** is aangegeven, wordt met dit wetsvoorstel ruimte gemaakt voor lokale afwegingen waar dat gelet op de bestrijding kan. Over die lokale afwegingen kan rechtstreeks debat plaatsvinden met de gemeenteraden. Wij hebben begrip voor de standpunten van de VNG, de Wethoudersvereniging en het NGB zoals die aan uw Kamer in de genoemde brief zijn geuit en mede deze vraag van de VVD-fractie heeft aanleiding gegeven voor een wijziging van het wetsvoorstel om de zeggenschap van het lokaal bestuur over het in- en buitenwerking stellen van maatregelen van te kunnen versterken. Met de nota van wijziging wordt het mogelijk om bij het uitwerken van maatregelen in een ministeriële regeling op basis van hoofdstuk Va te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om in de gemeente plaatsen aan te wijzen waar de desbetreffende maatregelen gelden. In die gevallen kan het debat over de implicaties voor het lokaal niveau ook op dat niveau worden gevoerd.

392 – VVD

Is de regering voornemens vertegenwoordigers uit lokaal of regionaal bestuur, zoals burgemeesters, vooraf te betrekken bij het opstellen van de ministeriële regelingen en bij het nemen van maatregelen met implicaties voor het lokaal bestuur op basis van die ministeriële regelingen?

Zoals in de antwoorden **11** en **53** is toegelicht, zullen de eerste ministeriële regelingen in principe de maatregelen bevatten die op het tijdstip van invoering van deze wet in de noodverordeningen zijn opgenomen, voor zover hoofdstuk Va daarvoor een basis biedt. Over de maatregelen die nu hun beslag krijgen via noodverordeningen, zoals de verplichting om afstand te houden en de uitzonderingen daarop, vindt al geruime tijd overleg plaats met verschillende partijen, waaronder vertegenwoordigers uit lokaal en regionaal bestuur, van vakbonden en uit het bedrijfsleven. Ook nieuwe of gewijzigde maatregelen zullen – voor zover de vereiste spoed dit toelaat – zoveel mogelijk in overleg met belanghebbende partijen tot stand komen. Er zal op korte termijn met verschillende organisaties, zoals het Veiligheidsberaad en de VNG, worden gesproken over de (wetstechnische) opzet van de regelingen.

Het Veiligheidsberaad doet in zijn brief het voorstel om een afwegingskader te ontwikkelen voor het proces van bestuurlijke opschaling. Inmiddels is de escalatieladder ontwikkeld, zoals is toegelicht in

⁶¹ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-08/20200818-reactie-vng-ngb-wv-tijdelijke-wet-maatregelen-covid-19-1.pdf>.

antwoord **145** en de daar aangehaalde brieven. Bij het beoordelen van het risiconiveau en de aangewezen maatregelen worden ook na de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel onder andere de veiligheidsregio's en de gemeenten betrokken.

393 – VVD

Zo ja, is de regering ook voornemens deze betrokkenheid beter wettelijk te verankeren zoals de VNG en het NGB hebben verzocht?

De VNG, de Wethoudersvereniging en het NGB hebben in de consultatie over het wetsvoorstel en in hun brief van 18 augustus 2020 aan de Tweede Kamer verzocht om als gemeenten betrokken te worden bij het opstellen van de ministeriële regelingen en de vraag om die betrokkenheid ook procedureel vast te leggen. De procedurevoorschriften voor de ministeriële regelingen (artikel 58c) zijn nu al dusdanig zwaar dat de totstandkoming van ministeriële regelingen al snel enkele weken zal kosten. Omdat rekening moet worden gehouden met de noodzaak om maatregelen snel tot stand te brengen, achten wij het niet verantwoord de procedure verder te verzwaren met overlegverplichtingen. Dit neemt uiteraard niet weg dat het kabinet ernaar streeft vertegenwoordigers van decentrale overheden zo goed mogelijk bij de totstandkoming van de maatregelen te betrekken, zoals past in de interbestuurlijke verhoudingen. In het voorgaande antwoord is al opgemerkt dat er met verschillende organisaties wordt gesproken over de opzet van de regelingen.

394 – VVD

Deelt de regering de stelling dat bij bestrijding van de epidemie uitgegaan moet worden van het principe "centraal wat moet, lokaal wat kan"?

Wij verwijzen naar antwoord **391**.

395 – VVD

Voornoemde leden merken op dat de VNG en NGB voorts vragen om een uitzondering van de vergaderingen van B&W van de regels over groepsvorming (artikel 58g, tweede lid). Dit is niet overgenomen, omdat het bij de vergaderingen van B&W en andere decentrale bestuurscolleges gaat om besloten vergaderingen en in het geval van een impuls van het virus is het denkbaar dat het noodzakelijk is om dergelijke fysieke vergaderingen tijdelijk te beperken en terug te vallen op digitale vergaderingen voor zover het aantal personen groter is dan de op dat moment geldende beperkingen ter zake van groepsvorming. Welke afwegingen hebben hierbij een rol gespeeld? Kan de regering nader toelichten waarom zij deze suggestie van de VNG en NGB niet heeft overgenomen?

In artikel 58g, tweede lid, zijn de samenkomsten benoemd die constitutionele en verdragsrechtelijke bescherming genieten, waaronder de openbare vergaderingen van volksvertegenwoordigende organen. Het college van B&W en de andere decentrale besturen zijn geen volksvertegenwoordigende organen en deze vergadering zijn besloten. De bestrijding van de epidemie kan ertoe nopen dat deze laatstbedoelde vergaderingen tijdelijk alleen verplicht op afstand in digitale vorm doorgang vinden. Daarom is voor deze bijeenkomsten geen generieke uitzondering op wetsniveau geformuleerd.

396 – VVD

De aan het woord zijnde leden hebben ook kennisgenomen van de brief van het Veiligheidsberaad van 19 augustus 2020. Hierin wordt een aantal zorgen geuit die ook betrekking hebben op onduidelijkheid over lokale democratische betrokkenheid en in die zin aansluiten bij de brief van de VNG en het NGB. Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering op de voorstellen en voorbeelden die worden gedaan in de brief van het Veiligheidsberaad.

*Het Veiligheidsberaad doet in zijn brief het voorstel om een afwegingskader te ontwikkelen voor het proces van bestuurlijke opschaling. Hiertoe is inmiddels de escalatieladder ontwikkeld, zoals is toegelicht in antwoord **145**, en daarmee zal ook na de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel gewerkt worden voor de beoordeling van de aangewezen maatregelen.*

Het Veiligheidsberaad noemt als voorbeeld van coördinatie en afstemming het sluiten van de horeca in een gemeente, terwijl in een naburige gemeente de horeca openblijft. Deze maatregel kan bovenlokale effecten hebben, als deze een forse toestroom van bezoekers aan de horeca in de omliggende gemeenten tot gevolg heeft. In de huidige situatie vindt in dergelijke situaties afstemming plaats binnen het bestuur van de veiligheidsregio en zoals in antwoord **219** is aangegeven, blijft het regionaal beleidsteam ook na de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel functioneren. Daar kan de coördinatie van en afstemming over deze maatregelen plaatsvinden. Niet ieder (dreigend) bovenlokaal effect zal vervolgens nopen tot het bevoegd maken van de voorzitter van de veiligheidsregio met toepassing van artikel 58d, omdat burgemeesters zelf ook in goed overleg met de andere gemeenten en de veiligheidsregio voorzieningen kunnen treffen om bovenlokale effecten op te vangen. Als de toepassing van de bevoegdheden door de burgemeester uit het oogpunt van de bestrijding van de epidemie ongewenste bovenlokale effecten heeft, kan overdracht van een bevoegdheid aan de voorzitter van de veiligheidsregio wel nodig zijn. De minister van VWS kan daartoe besluiten, al dan niet na een aanbeveling van de voorzitter van de veiligheidsregio. Op de afweging die de minister hiertoe maakt, is ingegaan in antwoord **255**.

Met deze systematiek behouden de voorzitters van de veiligheidsregio's ook na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel hun coördinerende rol en dragen zij zorg voor de bestrijding van deze epidemie. Deze taak is ook wettelijk vastgelegd in artikel 6, vierde lid, Wpg.

397 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de inbreng van de VNG. De VNG benadrukt dat de huidige financiële positie van gemeenten het lastig maakt om extra taken op zich te nemen. Wat is de impact van de gevraagde extra handhavings- en toezichttaken? In hoeverre worden gemeenten voor deze extra taken gecompenseerd of wordt van gemeenten verwacht dat zij deze extra kosten voor eigen rekening nemen?

Verwezen wordt naar antwoord **236**.

398 – GroenLinks

Daarnaast benadrukt de VNG het belang van lokaal en regionaal maatwerk, maar is onduidelijk wie het voortouw kan nemen in de gewenste differentiatie. Kan de regering uiteenzetten hoe zij deze wens tot maatwerk voor zich ziet?

Zoals reeds toegelicht in de antwoorden **185**, **225** en **226** is het uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld. Artikel 58e maakt differentiatie mogelijk tussen gemeenten (en zodoende ook tussen regio's), en wel zo dat in beginsel bij ministeriële regeling wordt bepaald welke maatregelen landelijk, regionaal of lokaal gelden. Momenteel wordt al nauw met onder andere de veiligheidsregio's en gemeenten samengewerkt in het kader van de zogeheten escalatieladder (zie antwoord **145**). Ook de voorzitters van de veiligheidsregio's en burgemeesters kunnen signaleren welke maatregelen nodig zijn. Waar de bestrijding lokaal kan, wordt met dit wetsvoorstel en de daarop te baseren ministeriële regelingen ruimte gemaakt voor lokale afwegingen. Om dit te versterken wordt met deze nota naar aanleiding van het verslag een nota van wijziging uitgebracht waarmee het mogelijk wordt gemaakt om te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om in de gemeente plaatsen aan te wijzen waar de desbetreffende maatregelen gelden. Op deze manier kunnen de burgemeesters zelf maatregelen aan- en uitzetten indien de specifieke lokale omstandigheden – zoals plotselinge drukte in bepaalde gebieden terwijl het aantal besmettingen oploopt – daartoe nopen en hebben zij het voortouw bij de beslissing over lokaal maatwerk. Indien toepassing wordt gegeven aan artikel 58d is de voorzitter van de veiligheidsregio hiertoe bevoegd, na een besluit van de minister van VWS.

10.3. Rechtspraak, openbaar ministerie, advocatuur en politie

399 – VVD

De leden van de VVD-fractie constateren dat het College van procureurs-generaal bij de consultatie van het voorontwerp zorgen heeft geuit over de complexiteit van het systeem en de uitvoering. Het College vreesde of er niet een al te ingewikkeld regelgevingssysteem gaat ontstaan dat voor de handhavingsinstanties eigenlijk niet meer te overzien is. Voornoemde leden delen deze zorgen. Hoe beoordeelt de regering de constatering van het College dat het adagium "houd het simpel" niet helemaal is gelukt? Heeft de regering alle suggesties van het OM over dit wetsvoorstel die zien op complexiteitsreductie overgenomen? Zo nee, waarom niet?

Het College van procureurs-generaal adviseert te werken vanuit het adagium 'houd het simpel'. Het doet dit in verband met de doorzichtigheid van de voorgestelde regeling en wijst er daarbij op dat er weliswaar een landelijke ministeriële regeling komt, maar dat per gemeente kan worden gedifferentieerd en de burgemeester ook nog ontheffingen kan geven (eventueel met voorschriften en beperkingen) en eigen bevoegdheden krijgt. De regering onderschrijft het belang van zo eenvoudig mogelijke regelgeving en uitvoering. 'Houd het simpel' is echter niet de enige randvoorwaarde waaraan de tijdelijke wet moet voldoen. Zo hechten de regering, leden van diverse fracties en adviserende en betrokken organisaties ook aan andere uitgangspunten, nog afgezien van grondwettelijke en verdragsrechtelijke kaders. Geen differentiatie op gemeentelijk niveau en/of geen ontheffing en/of geen voorschriften of beperkingen bij ontheffing en/of geen burgemeestersingrijpen hebben onmiskenbaar het voordeel van eenvoud. Volledige centralisatie en strikt normeren zouden overigens een breuk betekenen met de situatie die de afgelopen maanden vruchten heeft afgeworpen. Nadelen zijn er ook. Overall in Nederland geldt dan hetzelfde regime, ook als risico's op de ene plaats beheersbaar zijn, maar op de andere niet: kampen Zeeland, Twente en Amsterdam bijvoorbeeld met toeristische risico's, dan wordt bij afwezigheid van een differentiatiemogelijkheid ofwel ook in Fryslân of Flevoland de bezettingsgraad van vakantiehuizen beperkt, al zijn daar geen problemen, ofwel ook in de probleemgebieden geen maatregelen genomen omdat landsbreed de nadelen te groot zijn. Maatwerk bij een verbod is bovendien uitgesloten, ook als risico's in concreto beheersbaar zijn (of met voorschriften en beperkingen zouden zijn te houden): is er een groepsvormingsverbod, maar geen mogelijkheid voor ontheffing (met eisen), dan komt er geen erehaag bij een bijzondere uitvaart en geen verjaardagsbijeenkomst voor een terminaal zieke, ook al had dat gekund als bijvoorbeeld de toeloop van mensen of het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen in maatwerkvoorschriften was gereguleerd. Krijgt de burgemeester ten slotte geen bevoegdheden, dan moeten die elders worden belegd, bijvoorbeeld bij de minister van VWS, de voorzitter van de veiligheidsregio of de strafrechtelijke autoriteiten. Al zulke uitkomsten passen niet bij andere uitgangspunten van het voorstel, te weten proportionaliteit en subsidiariteit, het decentrale karakter van de eenheidsstaat en de wens terug te keren naar normale bestuurlijke verhoudingen. De regering streeft ernaar tussen al die uitgangspunten, waaronder dat van eenvoud, en belangen een balans te vinden.

400 – VVD

De aan het woord zijnde leden vragen of met dit wetsvoorstel een maximale inspanning is gepleegd om het voor de handhavende instanties, voor burgers, bedrijven en de samenleving zo efficiënt, helder en precies mogelijk te formuleren onder welke omstandigheden sancties kunnen worden opgelegd.

Het legaliteitsbeginsel, meer in het bijzonder het daarvan deel uitmakende lex-certabeginsel, verlangt zo duidelijk mogelijke normstellingen. De regering heeft hieraan invulling gegeven door een aanzienlijk aantal begripsbepalingen voor te stellen (artikel 58a), evenals zo helder mogelijke voorschriften (artikel 58f tot en met artikel 58r), het uitgangspunt van een schriftelijke aanwijzing om aan te geven waar precies een zorgplicht niet wordt nagekomen (artikelen 58k, derde lid, 58l, derde lid en 58o, tweede lid) en bijbehorende precies geformuleerde sanctioneringsartikelen voor Europees en Caribisch Nederland (artikelen 58u, 68bis en 68ka). Overigens zullen de voorschriften ook in uitvoeringsregelgeving, in het bijzonder de ministeriële regelingen, zo scherp mogelijk moeten worden geformuleerd, bijvoorbeeld waar het gaat om vrijstellingen of uitwerking van voorgestelde wettelijke maatregelen. In een nota van wijziging worden, mede naar aanleiding van de vraag van de leden van de VVD-fractie, nog enkele aanscherpingen voorgesteld, betreffende de begrippen 'groepsverband' en

'ophouden'; zie ook antwoord **178** (op een vraag van de leden van de PvdA-fractie) en de antwoorden **204** en **206** (op vragen van de leden van de SGP-fractie). Ook de begrippen 'hygiënemaatregelen', 'persoonlijke beschermingsmiddelen' en 'evenement' zijn verduidelijkt en er zijn uitzonderingen toegevoegd voor beveiligingsorganisaties en eerste hulp. Ten slotte verwijzen wij nog naar antwoord **405** op vragen van de leden van de D66-fractie.

401 – VVD

Hoe beoordeelt de regering dat ongeveer 40% van de processen-verbaal in noodverorderingszaken voor verbetering of aanvullingen werden teruggestuurd naar de verbaliserende instanties?

De regering heeft bewondering voor de wijze waarop de politiemensen en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) de handhaving van de maatregelen hebben opgepakt. Gebleken is dat het niet eenvoudig is om praktijksituaties met meerdere mensen in bijvoorbeeld parken en winkelstraten te beoordelen om tot een juiste toepassing van de regels te komen. Wat dat betreft is het goed dat het openbaar ministerie vanuit zijn wettelijke rol alle uitgeschreven processen-verbaal beoordeelt en in elk individueel geval zorgvuldig weegt of de situatie die zich voordeed, aanleiding geeft tot het opleggen van een boete vanwege overtreding van de maatregelen.

10.4. Gezondheidszorg

402 – VVD

De leden van de VVD-fractie merken op dat de IGJ een toezicht- en handhaafbaarheidsstoets heeft uitgevoerd en hierover op 3 juni 2020 een brief gestuurd. Kan de regering aangeven of de zorgpunten van de IGJ, zoals onvoldoende duidelijkheid over wat er precies onder de reikwijdte van het toezicht en handhaving valt en de aanpassing van artikel 58o, met dit wetsvoorstel zijn weggenomen? Zo nee, hoe wordt getracht goede, adequate handhaving door de IGJ te bewerkstelligen?

Verskillende suggesties van de IGJ zijn overgenomen in het voorgestelde artikel 58o. Zo geldt de zorgplicht van de zorgaanbieder niet in geval er zorg wordt verleend in de woning (ook wel ambulante zorg). De IGJ constateerde terecht dat dit in redelijkheid niet kan worden gevegd van een zorgaanbieder en het voor de inspectie niet mogelijk is om daar toezicht op te houden.

Ook is conform de suggestie van de IGJ het begrip 'redelijkerwijs' opgenomen in artikel 58o, eerste lid. De reikwijdte van artikel 58o is verduidelijkt. De IGJ heeft er terecht op gewezen dat veel al onder de open normen goede zorg in de Wkkgz en verantwoorde jeugdhulp in de Jeugdwet valt. Desalniettemin acht de regering het voor de duidelijkheid van de reikwijdte van dit wetsvoorstel en de plicht die een zorgaanbieder heeft, wenselijk om dit in onderhavig wetsvoorstel te expliciteren.

Op bepaalde onderdelen is het voor de IGJ moeilijk om te handhaven, omdat dat niet tot hun reguliere toezichtstaak behoort, zoals het handhaven bij aanbieders die ondersteuning als bedoeld in de Wet maatschappelijk ondersteuning 2015 (Wmo 2015) verlenen. De handhaving ten aanzien van deze aanbieders is ingevolge artikel 64 van de Wpg wel bij de IGJ belegd. Het wetsvoorstel biedt evenwel de mogelijkheid om ook ambtenaren die toezicht houden op de Wmo 2015 aan te wijzen (artikel 64a) voor het toezicht op de naleving van het bij of krachtens artikel 58o bepaalde. Op korte termijn zal samen met de IGJ en VNG worden bezien hoe dit kan worden gerealiseerd.

403 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben tevens kennisgenomen van de adviezen van de Hartstichting, Ambulancezorg Nederland, Hartslag Nu en de Nederlandse Reanimatieraad. Deze organisaties vragen aandacht voor het ontbreken van een adequate wettelijke uitzonderingsgrond in artikel 58f, derde lid, op het bewaren van veilige afstand voor degenen die, anders dan beroepsmatig of vanuit een dienstverlening, eerste hulp bieden aan anderen buiten een woning. Deze leden veronderstellen dat het bieden van hulp in levensbedreigende situaties zó essentieel wordt beschouwd dat de regering de mening deelt dat alsnog in een wettelijke uitzonderingsgrond moet worden voorzien.

Mede naar aanleiding van de vraag van de leden van de ChristenUnie-fractie en de leden van enkele andere fracties is deze uitzondering bij nota van wijziging aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd. Zie daarvoor antwoord **149**.

Artikelsgewijs

Artikel 58a

404 – D66

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat het ten behoeve van de uitvoering en de handhaving het van groot belang is dat de voorgestelde definities en bepalingen zo duidelijk mogelijk zijn. Voor mensen en voor handhavers is het noodzakelijk te weten waar zij aan toe zijn, en wat wel en wat niet mag. Het gaat hierbij met name om de artikelen 58f en 58g, die zien op de veilige afstand en groepsvorming. Ook de Afdeling wijst hierop. Klopt het, bijvoorbeeld, dat aangaande het verbod op groepsvorming de intentie bij mensen tot groepsvorming niet vereist is, gezien het feit dat in de artikelsgewijze toelichting wordt gesteld dat "de enkele constatering dat iemand zich met meer dan het bij ministeriële regeling bepaalde aantal anderen in groepsverband op een bepaalde plaats ophoudt, is voldoende om te kunnen optreden". Een toevallige ontmoeting met een aantal personen boven het gemaximeerde aantal (waarbij 1,5 meter afstand gehouden wordt) geldt aldus als verboden groepsvorming?

Het is juist dat waar en wanneer groepsvorming verboden is, geen opzet is vereist op het zich in groepsverband ophouden met meer dan het vast te stellen aantal personen. Het gaat hier immers niet om een misdrijf, maar om een overtreding. Zoals bij de totstandbrenging van het Wetboek van Strafrecht is overwogen, 'wordt bij overtredingen nergens van opzet of schuld gewag gemaakt'.⁶² Als de bestrijding van de epidemie vraagt om groepsvorming tegen te gaan, verdraagt zich daarmee volgens ons bovendien moeilijk, dat slechts groepsvorming die willens en wetens plaatsvindt, niet wordt toegestaan. Dit laat overigens onverlet dat eventuele handhaving gestalte krijgt als mensen regels bewust, in voorkomend geval ook na waarschuwing overtreden. Wij hopen de leden van D66 evenwel gerust te kunnen stellen, dat dit niet maakt dat elke toevallige ontmoeting als verboden groepsvorming geldt. In vervolg op de artikelsgewijze toelichting op artikel 58g merken wij op dat willekeurige mensen geen groep vormen zoals hier wordt bedoeld. Er moet, geobjectiveerd, sprake zijn van een zekere samenhang of omstandigheid waaronder die mensen bij elkaar zijn. Bovendien betekent 'zich in groepsverband op te houden', vergelijkbaar met de situatie van artikel 58f (veilige afstand), dat men gedurende enige tijd bij elkaar verkeert, terwijl er feitelijk gelegenheid is om te gaan. Daarmee valt het louter toevallig in een groep geraken die groter is dan toegestaan waarna onmiddellijk weer uit die groep wordt gestapt, buiten de wettelijke norm. De vraag van deze leden en van de leden van de SGP-fractie (vragen **204** en **206**) en de VVD-fractie (vraag **400**) heeft aanleiding gegeven een definitie, voortbouwend op de definitie die in de toelichting stond, ten behoeve van de rechtszekerheid bij nota van wijziging in artikel 58a op te nemen.

405 – D66

In de toelichting wordt over groepsvorming verder gesteld: "Het betreft een aantal min of meer bijbehorende personen". Deze leden kunnen zich voorstellen dat niet voor iedereen duidelijk is wat daar precies onder verstaan wordt. Wanneer horen personen "min of meer" bijeen? Wanneer niet?

De term 'groep' is ontleend aan bestaande wetgeving, namelijk de artikelen 172a en 172b van de Gemeentewet. Het antwoord dat de regering toen gaf aan de leden van de CDA-fractie in de Eerste Kamer, geldt ook hier en zal er naar de regering meent toe leiden dat ook nu veelal duidelijk zal zijn wat de regering met 'groep' bedoelt: "Van Dale groot woordenboek hedendaags Nederlands geeft als definitie van groep: een aantal min of meer bijbehorende personen. Dit geeft al aan dat niet gewerkt kan worden met een arbitrair vastgesteld minimumaantal personen. Naar onze mening kan over de toepassing van het criterium 'groepsgevijs' in de praktijk geen onduidelijkheid bestaan. Het

⁶² Kamerstukken II 1878/79, 110, nr. 3, p. 139.

spraakgebruik is hier doorslaggevend.⁶³ Bij de totstandbrenging van die wetgeving is daarnaast nog verhandeld dat bij een groep sprake moet zijn van een zekere samenhang of omstandigheid waardoor die personen bij elkaar zijn.⁶⁴ Ook dat aspect is hier overgenomen. Bij nota van wijziging wordt voorgesteld om de begripsbepaling in de wet op te nemen (zie antwoord **206**), waarbij nog is toegevoegd – om buiten twijfel te stellen dat het hier niet gaat om subjectieve beoordeling – dat *kennelijk* sprake is van die zekere samenhang of omstandigheid. Zoals eerder geantwoord op vraag **400** van de leden van de VVD-fractie verlangt het legaliteitsbeginsel, meer in het bijzonder het daarvan deel uitmakende lex-certabeginsel, zo duidelijk mogelijke normstellingen. Niet uit het oog mag echter worden verloren dat soms moet – en ook volgens de rechtspraak van de Hoge Raad en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens: mag – worden gewerkt met een norm die in enig opzicht wordt geconcretiseerd en die onvermijdelijk wordt vormgegeven in bewoordingen die vaag zijn en waarvan de uitleg en toepassing in de praktijk plaatsvinden.⁶⁵ Die concretisering vindt hier plaats doordat het gaat om gedrag dat plaatsvindt op plaatsen, niet zijnde woningen, die worden aangewezen in het belang van de bestrijding van de (dreiging van de) epidemie en met een vast te stellen aantal personen.

406 – D66

Klopt het verder dat eenieder die zich in een groep bevindt die groter is dan toegestaan in overtreding is, en niet alleen degenen die ervoor zorgden dat het maximumaantal werd overschreden?

Eenieder die zich in een groep 'ophoudt' die groter is dan toegestaan, is in overtreding. Dat is een beperkter begrip dan 'bevindt', zoals bij nota van wijziging ook is benadrukt door toevoeging van een definitie. Ophouden betekent hier immers het gedurende enige tijd bij elkaar verkeren terwijl er feitelijk gelegenheid is om afstand van elkaar te nemen. Dat betekent dat iemand die de feitelijke gelegenheid gebruikt om weg te gaan van een groep die te groot wordt, niet in overtreding is. Net zoals ieder van drie fietsers de ten behoeve van de verkeersveiligheid gestelde norm overtreedt dat slechts twee fietsers naast elkaar mogen fietsen,⁶⁶ is ieder van de personen in overtreding die behoort tot de ten behoeve van de bestrijding van de epidemie gestelde norm over groepsvorming en die toch enige tijd in die te grote groep verkeert en niet de feitelijke gelegenheid gebruikt om weg te gaan.

407 – D66

Daarnaast valt het voornoemde leden op dat de definitie van evenement vrij ruim is en uit de toelichting blijkt dat het begrip evenement uit de modelverordening van de VNG slechts gedeeltelijk is gevolgd. Ook blijkt uit de toelichting dat wat in deze wet onder een evenement wordt verstaan gedeeltelijk afwijkt van hetgeen in de modelverordening als een evenement is aangewezen. Is het niet beter die begrippen beter op elkaar af te stemmen?

Verwezen wordt naar antwoord **186**.

408-410 – ChristenUnie

Onder 'evenement' (artikel 58a, eerste lid) wordt verstaan: elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak. De leden van de ChristenUnie-fractie achten het wenselijk dat betoging, vergadering en de samenkomst tot belijden van godsdienst en levensovertuiging als bedoeld in de Wet openbare manifestaties (Wom) hier expliciet van uit te zonderen, zoals doorgaans ook gebeurde bij het evenementbegrip in de COVID-19-noodverordeningen.

In het tweede lid wordt een herdenkingsplechtigheid geschaard onder het begrip evenement, maar een herdenkingsplechtigheid valt in beginsel onder het recht tot vergadering als bedoeld in artikel 9 van de Grondwet. Deze leden achten het wenselijk het wetsvoorstel hierop aan te passen.

In het tweede lid, onder c worden betogingen en samenkomsten tot belijden van godsdienst en levensovertuiging uitgezonderd. Deze leden zijn van mening dat dit ook voor vergaderingen als bedoeld in de Wom zou moeten gelden.

⁶³ Kamerstukken I 2009/10, 31467, C, p. 12.

⁶⁴ Handelingen II 2008/09, nr. 65, p. 5180.

⁶⁵ Hoge Raad 2 april 1985, NJ 1985, 796.

⁶⁶ Hoge Raad 9 maart 1948, NJ 1948, 370.

Onder het begrip 'evenement' wordt op grond van artikel 58a, eerste lid, verstaan elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak. Vergaderingen, betogingen en samenkomsten tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging als bedoeld in de Wom vallen buiten de reikwijdte van deze definitie, omdat deze veelal niet primair zijn gericht op vermaak, maar op het (collectief) uiten van een mening of belijden van een geloof of levensovertuiging. De bedoeling van de regering is om met de gegeven definitie van het begrip 'evenement' vergaderingen en betogingen en samenkomsten tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging als bedoeld in de Wom niet onder het begrip 'evenement' te scharen. Deze samenkomsten kunnen immers afdoende worden gereguleerd op grond van de Wom. Om dit te verduidelijken wordt naar aanleiding van deze vraag van de leden van de ChristenUnie-fractie de begripsbepaling van evenement aangepast met de nota van wijziging. Voor zover herdenkingsdiensten binnen de reikwijdte van de Wom vallen, is geen sprake van een evenement voor de toepassing van artikel 58j.

411 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of het begrip woning ook niet moet worden gedefinieerd in de wettekst.

In artikel 58a is ervoor gekozen om het begrip 'besloten plaats' te definiëren, als overkoepelend begrip voor diverse plaatsen die niet voor publiek openstaan. In de artikelsgewijze toelichting is uiteengezet dat daaronder ook woningen vallen, die een bijzondere grondwettelijke bescherming hebben. Ook is uiteengezet dat voor zover in hoofdstuk Va een woning specifiek wordt benoemd, aangesloten wordt bij de artikelen 10 en 12 van de Grondwet en artikel 8 EVRM. Het is niet de bedoeling het onder meer in de Grondwet bedoelde begrip 'woning' hier van een wettelijke definitie te voorzien. De regering acht het accuraat en geeft vanuit grondrechtelijk perspectief de voorkeur aan aansluiting bij de uitleg die wordt gegeven aan het begrip woning zoals opgenomen in de Grondwet en het EVRM en de jurisprudentie daaromtrent.

412 – SGP

Zij vragen of de uitzondering voor woningen vanwege de grondwettelijke bescherming niet ook zou moeten gelden voor andere gebouwen waar grondwettelijke bescherming voor geldt, zoals voor kerkgebouwen. Wat rechtvaardigt dit onderscheid tussen woningen en zulke gebouwen?

Vanwege het fundamentele belang van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, in het bijzonder van het huisrecht zoals verankerd in onder meer artikel 10 van de Grondwet, en de beperkte maatschappelijke behoefte om dit recht in het belang van de epidemie te beperken, heeft de regering ervoor gekozen om woningen – behoudens twee uitzonderingen – in beginsel van de reikwijdte van de voorgestelde maatregelen uit te zonderen. Om verspreiding van het virus tegen te gaan vindt de regering het wel noodzakelijk om (in beginsel) de veilige afstand bij de belijdenis van godsdienst en levensovertuiging in acht te nemen. Daarbij speelt een rol dat het gebruik dat bijvoorbeeld van kerkgebouwen wordt gemaakt (grote) risico's voor de volksgezondheid met zich kan brengen, zowel qua activiteiten als qua aantallen bezoekers.

413 – SGP

Voornoemde leden vragen of het niet heel verwarrend is dat in dit artikel een heel ander begrip van besloten plaats wordt gehanteerd dan in artikel 1 van de Wet. Is het wel goed om gebouwen en besloten plaatsen op grond van artikel 6 van de Grondwet in dit artikel anders te behandelen? Is het niet ook verwarrend dat het begrip besloten plaats in deze wet twee verschillende betekenissen heeft en ook weer anders wordt behandeld dan in artikel 6 van de Grondwet? Geldt het begrip evenement ook voor bijvoorbeeld congressen?

Het is een bewuste keuze om voor de toepassing van uitsluitend hoofdstuk Va van deze wet het begrip 'besloten plaats' zich mede te laten uitstrekken tot gebouwen en plaatsen waar de belijdenis van godsdienst of levensovertuiging plaatsvindt, zoals beschermd in artikel 6 van de Grondwet. Met het aanduiden van gebouwen met een feitelijk besloten karakter als besloten plaats wordt beoogd deze te onderscheiden van gebouwen die voor het publiek openstaan en uit te zonderen van de toepassing

van de artikelen 58h (openstelling publieke plaatsen) en 58k (zorgplicht publieke plaatsen). Op deze besloten plaatsen zijn de artikelen 58l (zorgplicht besloten plaatsen) en 58n (maatregelen voor besloten plaatsen) van toepassing. Vanwege de risico's voor de volksgezondheid wordt het noodzakelijk geacht ook voor gebouwen en plaatsen waar de belijdenis van godsdienst of levensovertuiging plaatsvindt een regeling te treffen. Tegelijkertijd is het niet nodig om voor de toepassing van de andere hoofdstukken van deze wet van deze (ruimere) reikwijdte van het begrip 'besloten plaats' gebruik te maken. Daardoor is gewaarborgd dat de bevoegdheden in deze wet zich niet verder uitstrekken dan noodzakelijk is.

Tot slot geldt op grond van de begripsbepalingen in artikel 58a dat onder evenement mede wordt verstaan een congres. Voor zover sprake is van een vergadering, betoging of samenkomst tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging als bedoeld in de Wom, is geen sprake van een evenement in de zin van deze wet. Deze samenkomsten worden gereguleerd op basis van de Wom. Zie ook het antwoord op de vragen **408** tot en met **410**.

Artikel 58b

414 – SGP

De leden van de SGP-fractie refereren aan de bovenvermelde opmerkingen waarom er slechts elementen uit de regeling van artikel 26 van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) zijn meegenomen en niet alle aspecten. Is het risico niet groot dat de toepassing van artikel 58b door de rechter beperkt blijft tot een marginale toets?

Het noodzakelijkheidscriterium in artikel 58b omvat mede het vereiste van subsidiariteit, zoals in de memorie van toelichting en in antwoord op enkele hiervoor gestelde vragen is toegelicht (**262**, **276** en **279**). Reeds om die reden achten wij het door de vragenstellers genoemde risico – zo daarvan al sprake zou zijn in het geval van een smaller beoogde betekenis van het noodzakelijkheidscriterium – niet aanwezig. De intensiteit van toetsing zal voorts meer afhangen van het rechtsgebied en de aard van de procedure dan van de concrete wetsbepaling.

Artikel 58c

415 – CDA

De leden van de CDA-fractie vragen welke – gelet op de Aanwijzing voor de Regelgeving (artikelen 2.35 en volgende) – vorm van delegatie van regelgeving hier door de regering voorzien wordt? Is hier sprake van een vorm van gecontroleerde delegatie (artikel 2.36 van de Aanwijzing voor de Regelgeving)?

Het betreft inderdaad een vorm van gecontroleerde delegatie.

416 – CDA

Kan de regering stapsgewijs en chronologisch inzichtelijk maken hoe het voorhangproces in elkaar steekt, hoe zowel de Tweede als Eerste Kamer zich over de regeling kunnen uitspreken? Krijgen de Tweede en Eerste Kamer gelijktijdig de gelegenheid de ministeriële regeling te beoordelen of vindt dit volgtijdelijk plaats?

Het proces van totstandkoming van de ministeriële regelingen, waarvan de in artikel 58c, tweede lid, voorgestelde voorhangprocedure deel uitmaakt, ziet er als volgt uit. Dit is een technisch overzicht van de te zetten stappen, waarbij de kanttekening past dat de tijdsduur in de praktijk als gevolg van bestuurlijk overleg en praktische omstandigheden aan verandering onderhevig kan zijn.

Proces ministeriële regeling en indicatie tijdsduur	
1. Opstellen regeling incl. interdepartementaal overleg	enkele dagen
2. Voorhang ontwerpregeling bij de Kamers	1 week

3. Spoedagendering en behandeling in de ministerraad	enkele dagen
4. Vaststelling door de ministers van VWS, JenV en BZK in overeenstemming met andere betrokken vakminister(s)	1 dag
5. Publicatie in de Staatscourant en inwerkingtreding	1-2 dagen
Totaal	2 weken

De Tweede en Eerste Kamer krijgen de ontwerpregeling gelijktijdig toegezonden. De voorhangtermijn van – in dit geval – een week geldt voor beide Kamers gelijktijdig, dus niet volgtijdelijk.

417 – CDA

Is de periode van één week niet veel te kort om beide Kamers naar een regeling te laten kijken? Is het niet verstandiger om iedere Kamer – in de gebruikelijke volgorde – één volle week te gunnen naar een regeling te kijken?

Wij erkennen dat een voorhangtermijn van een week kort is. Omdat het virus niet wacht op de uitkomst van een voorhangprocedure, is deze korte termijn onontkoombaar. Wij verwijzen deze leden korthedshalve verder naar antwoord **50**, op dezelfde vraag van de leden van de D66-fractie. Artikel 58c staat er overigens niet aan in de weg dat (een van) beide Kamers ook na het verstrijken van de termijn van een week nog met de regering in schriftelijk of mondeling debat treden over de inhoud van de regeling. Indien de regeling dan al is vastgesteld, is het denkbaar dat een dergelijk debat de regering aanleiding geeft over te gaan tot wijziging van de regeling. Op deze wijzigingsregeling zijn dan weer de procedureregels uit artikel 58c van toepassing.

Bij voorhangprocedures wordt een (ontwerp)regeling altijd gelijktijdig voorgehangen bij de Tweede en de Eerste Kamer, die zich daarover dan beide in dezelfde periode kunnen uitspreken. Anders dan bij de wetsprocedure, is de rol van de Eerste Kamer bij een voorhangprocedure niet afhankelijk van een beslissing van de Tweede Kamer. Een afzonderlijke voorhangprocedure voor beide Kamers, waarbij eerst de Tweede Kamer het ontwerp beoordeelt en vervolgens de Eerste Kamer, is daarom onnodig en levert onwenselijke vertraging op. Een dergelijke constructie komt in onze wetgeving dan ook niet voor.

418-419 – CDA

Kan de Kamer in het kader van de voorhangprocedure alleen het geheel van de ministeriële regeling beoordelen (goedkeuren of afkeuren) of voorziet de voorhangprocedure ook in de mogelijkheid om kleinere of grotere onderdelen van de regeling te amenderen? Wat is het politieke instrument waarmee voorzien wordt dat een regeling wordt goedgekeurd, afgekeurd of geamendeerd? Is dat (bij goedkeurig) puur tijdsverloop of een expliciet meerderheidsbesluit van de Kamer?

In het kader van de voorhangprocedure kan over alle onderdelen van de regeling met de regering van gedachten worden gewisseld, op de wijze die de Kamer wenst. De voorhangprocedure voorziet, anders dan de wetsprocedure, niet in een recht tot goedkeuring, verwerping of amendering van de regeling. Indien de Kamer een aanpassing wenst of wenst dat de regeling in het geheel niet wordt vastgesteld, kan deze wens worden neergelegd in een Kameruitspraak (motie). Ten aanzien van de uitvoering van deze Kameruitspraak door de regering gelden de reguliere parlementaire controlemechanismen. Zou een (ruime) Kamermeerderheid bijvoorbeeld in een motie uitspreken dat bepaalde aanpassingen wenselijk zijn of dat het in het geheel niet wenselijk is om de regeling tot stand te brengen, dan weegt dit voor de regering vanzelfsprekend zwaar.

420 – CDA

Hoezeer de Kamer daar uiteindelijk zelf over gaat: is het de voorkeur van de regering dat telkens over dit soort ministeriële regelingen een (expliciet) debat plaatsvindt?

Zoals deze leden terecht opmerken, is dit uiteraard geheel aan de Kamer. Wij staan zoals altijd graag open voor debat. Wij kunnen ons voorstellen dat het van de inhoud van de ministeriële regeling afhangt of de voorkeur van de Kamer uitgaat naar een schriftelijke of een mondelinge gedachtewisseling dan wel beide.

421 – CDA

Deelt de regering de opvatting dat – nu deze ministeriële regelingen forse inperkingen van de grondrechten met zich mee kunnen brengen – het helder moet zijn dat de Kamer een ministeriële regeling formeel kan amenderen dan wel weg kan stemmen en is de regering bereid dat uitgangspunt expliciet in het voorgestelde artikel 58c op te nemen?

Het formeel amenderen van een gedelegeerde regeling is grondwettelijk niet mogelijk. Wel is denkbaar dat in de wet de mogelijkheid wordt opgenomen dat de Kamer de vaststelling of inwerkingtreding van een gedelegeerde regeling kan blokkeren. Daarmee zou de parlementaire betrokkenheid echter een geheel ander karakter krijgen en dit doet af aan de noodzakelijke handelingsnelheid. De regering meent met de combinatie van de korte voorhangprocedure in artikel 58c, tweede lid, en de maandelijkse rapportageplicht in artikel 58t, eerste lid, een goede balans te hebben gevonden tussen de noodzakelijke handelingsnelheid en het belang van parlementaire betrokkenheid bij voor te stellen maatregelen. Zoals in de inleidende opmerkingen van deze nota is aangegeven, staan wij evenwel open voor verbeteringen die in samenspraak met de Kamer bij de verdere behandeling van dit wetsvoorstel mogelijkwijs kunnen worden aangebracht om de parlementaire betrokkenheid bij de ministeriële regelingen verder te versterken met behoud van de vereiste slagkracht.

422 – SP

De leden van de SP-fractie willen hun ernstige bezwaren uiten bij de vangnetbepaling. Deze geeft volgens voornoemde leden de minister een vrijbrief vrijwel elke maatregel in te voeren, zonder democratische controle vooraf. De aan het woord zijnde leden vragen naar de overwegingen van de regering over de noodzaak en de proportionaliteit van deze bevoegdheid.

Wij hebben kennisgenomen van het amendement-Van Raak/Van der Staaij tot schrapping van artikel 58s (nr. 15). Zoals in de antwoorden **74** en volgende is toegelicht, ziet artikel 58s op twee verschillende situaties. Artikel 58s, eerste lid, is bedoeld voor situaties waarin hoofdstuk Va geen toereikende grondslag biedt. De ervaringen van de afgelopen maanden leren dat het vanwege nieuwe wetenschappelijke inzichten nodig kan zijn om nieuwe, tot dan toe onvoorziene maatregelen te treffen. Dat is in de afgelopen periode bijvoorbeeld het geval geweest na voortschrijdende inzichten over de verspreidingsrisico's bij kinderen. Doordat de wetenschappelijke inzichten over het virus nog steeds in ontwikkeling zijn, kan niet met zekerheid worden gezegd welke maatregelen in de komende periode het meest geschikt zullen zijn om de epidemie te bestrijden en recht te doen aan de andere belangen die in het geding zijn. Voor dit soort onvoorziene situaties is de vangnetbepaling van artikel 58s, eerste lid, bedoeld, zodat een onvoorziene maatregel in werking kan treden vooruitlopend op de benodigde wetwijziging.

Artikel 58s, eerste lid, biedt geen uitkomst voor spoedeisende gevallen waarin niet gewacht kan worden op de vaststelling van een ministeriële regeling. Op dit soort spoedeisende situaties ziet artikel 58s, tweede lid. Zoals in de antwoorden **54**, **88** en **240** is toegelicht, behelst artikel 58s, tweede lid, geen 'vrijbrief vrijwel elke maatregel in te voeren', maar juist een begrenzing van de bestaande bevoegdheid van de minister van VWS in artikel 7, eerste lid, Wpg om ter bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan opdrachten te geven om noodverordeningen vast te stellen. Uit artikel 58s, tweede lid, vloeit voort dat de minister dergelijke opdrachten ter bestrijding van de onderhavige epidemie of een directe dreiging daarvan nog slechts kan geven in een spoedeisende situatie als bedoeld in artikel 58s, tweede lid, en dat een dergelijke noodverordening van tijdelijke duur is, omdat daarop binnen twee weken een ministeriële regeling moet volgen. Nu het genoemde amendement geen bepalingen bevat over de toepassing van artikel 7, eerste lid, Wpg, lijkt het amendement niet te beantwoorden aan het doel van de indieners om te voorkomen dat de minister van VWS 'zelfstandig

vergaande beslissingen kan nemen'. De regering acht het van belang om in de in artikel 58s, tweede lid, genoemde situaties terug te kunnen vallen op de bevoegdheid van artikel 7, eerste lid, Wpg, als ook om die bevoegdheid op de in artikel 58s, tweede lid, opgenomen wijze te clausuleren.

Om de voorgaande redenen acht de regering het van belang artikel 58s te behouden. Daarbij merken wij op dat ook een ministeriële regeling op basis van artikel 58s, eerste lid, en een opdracht als bedoeld in artikel 58s, tweede lid, te allen tijde noodzakelijk en evenredig moeten zijn ter bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan (artikel 58b, tweede lid).

423 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vinden het goed dat de Kamer voorafgaand wordt gehoord. Tegelijkertijd kunnen deze regelingen, net zomin als de amvb's worden geamendeerd. Op welke wijze zal de regering omgaan met moties die oproepen tot wijziging van voorliggende regelingen, in de wetenschap dat het veelal om regelingen gaan die grondrechten inperken?

Ten aanzien van de uitvoering van een dergelijke motie door de regering gelden de reguliere parlementaire controlemechanismen. Zou een (ruime) Kamermeerderheid in een motie uitspreken dat bepaalde aanpassingen wenselijk zijn of dat het in het geheel niet wenselijk is om de regeling tot stand te brengen, dan weegt dit voor de regering vanzelfsprekend zwaar.

424 – ChristenUnie

Of ziet de regering ruimte om in de wet een bekrachtigingsrecht voor de Kamer op te nemen voor regelingen die onder deze wet vallen?

De regering meent met de combinatie van de korte voorhangprocedure in artikel 58c, tweede lid, en de maandelijksse rapportageplicht in artikel 58t, eerste lid, een goede balans te hebben gevonden tussen de noodzakelijke handelingssnelheid en het belang van parlementaire betrokkenheid bij voor te stellen maatregelen. Een vorm van parlementaire bekrachtiging als voorwaarde voor vaststelling of inwerkingtreding van een ministeriële regeling doet af aan de noodzakelijke handelingssnelheid. Zoals in de inleidende opmerkingen van deze nota is aangegeven en ook in onze beantwoording van vraag **119** van deze leden, staan wij evenwel open voor verbeteringen die in samenspraak met de Kamer bij de verdere behandeling van dit wetsvoorstel mogelijkerwijs kunnen worden aangebracht om de parlementaire betrokkenheid bij de ministeriële regelingen verder te versterken met behoud van de vereiste slagkracht.

425 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of het wel gewenst is blijvend de mogelijkheid te hebben een voorhangprocedure buiten werking te laten. Ondergraaft dat niet de in dit wetsvoorstel opgenomen regeling?

Wij nemen aan dat deze leden doelen op de overgangsbepaling van artikel II, op grond waarvan artikel 1 van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid ook na eventueel verval van die wet blijft gelden voor de voorhangprocedures in dit wetsvoorstel. Dit betekent inderdaad dat voor de totstandbrenging van gedelegeerde regelingen op grond van dit wetsvoorstel de mogelijkheid blijft bestaan om de daarvoor geldende voorhangprocedure buiten toepassing te laten 'indien terstond intredende onaanvaardbare gevolgen in verband met de uitbraak van COVID-19 daartoe noodzakelijk' (aldus het criterium in artikel 1, eerste lid, van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid). Zoals is uiteengezet in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel dat aan voornoemde wet ten grondslag lag, is deze mogelijkheid alleen bedoeld voor uitzonderlijke gevallen, waarin het volledig moeten toepassen van de voorhangprocedure gelet op de spoedeisendheid onaanvaardbare gevolgen heeft.⁶⁷ Ook is uiteengezet dat het karakter van de betreffende voorhangprocedure een belangrijke factor is. Aangegeven is dat een verplichte voorhangprocedure, die medebetrokkenheid van het parlement betreft, zwaarder zal wegen en minder snel buiten toepassing moet worden gelaten, dan een procedure waar op een later moment alsnog invulling aan

⁶⁷ Kamerstukken II 2019/20, 35434, nr. 6, p. 4-5.

gegeven kan worden. Dit alles brengt mee dat voor wat betreft gedelegeerde regelingen op grond van het onderhavige wetsvoorstel het buiten werking laten van de voorhangprocedure alleen een uiterste mogelijkheid is.

Overigens zijn er geen voornemens om artikel 1 van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid op korte termijn te laten vervallen, zodat artikel II vooralsnog niet in beeld is. Bij brief van de minister voor Rechtsbescherming van 18 september 2020 is bij uw Kamer het ontwerp van een koninklijk besluit voorgehangen dat voorziet in verdere verlenging van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid tot 1 december 2020.⁶⁸ Verlenging is mogelijk voor telkens ten hoogste twee maanden.

Artikel 58d

426 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering nader toe te lichten welke verandering dit artikel behelst ten opzichte van de huidige situatie waarin voorzitters van de Veiligheidsregio besluiten nemen in hun veiligheidsregio.

Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen wij naar antwoord **257**.

427 – ChristenUnie

Voorts vragen voornoemde leden of bij inwerkingtreding van dit artikel niet ook de betrokken burgemeester gehoord zou moeten worden door de minister.

De minister van VWS kan overgaan tot een besluit op grond van artikel 58d, eerste lid, al dan niet op aanbeveling van de voorzitter van de veiligheidsregio. Er is geen hoorplicht geregeld. Als er tijd en gelegenheid is, zal de minister van VWS vanzelfsprekend contact hebben met de betrokken voorzitter en burgemeesters, hoewel het ook denkbaar is dat toepassing van deze bevoegdheid in crisissituaties onder zodanig grote tijdsdruk gebeurt dat raadpleging feitelijk onmogelijk is. Het opnemen van een wettelijke verplichting tot het horen van betrokken voorzitters of burgemeesters is voor een doelmatige uitoefening van deze bevoegdheid dan ook niet gewenst.

Artikel 58e

428 – D66

De leden van de D66-fractie lezen dat de burgemeester de bevoegdheid krijgt ontheffing te verlenen van de groepsvormingsnorm (artikel 58g, eerste lid) en geldende voorschriften ten aanzien van de openstelling van publieke plaatsen (artikel 58h) en organisatie van evenementen (artikel 58i). Deze leden begrijpen de wens (lokaal) maatwerk toe te passen, maar vragen ook aandacht voor de begrijpelijkheid van regels en het daarmee samenhangende draagvlak. Zij vragen de regering toe te lichten hoe ze de begrijpelijkheid ziet als in verschillende gemeenten verschillende regimes gaan gelden als gevolg van het gebruik van de ontheffingsmogelijkheid.

De bevoegdheid tot het verlenen van ontheffingen is bedoeld voor bijzondere gevallen. Ontheffingen dienen als individuele uitzondering op de algemene regel en zijn dus niet bedoeld om nieuwe algemene uitzonderingen te maken of een ander regime te laten gelden. Omdat de regering met deze leden meent dat begrijpelijkheid en draagvlak van belang zijn, is in artikel 58e, vierde lid, opgenomen dat de burgemeester beziet welke gevolgen de ontheffing zou hebben voor de naleving van de norm waarvan ontheffing wordt verleend. Een heldere motivering van het ontheffingsbesluit is van belang voor het draagvlak.

Artikel 58f

⁶⁸ Kamerstukken II 2020/21, 35434, nr. 11.

429 – VVD

De leden van de VVD-fractie merken op dat in het derde lid uitzonderingen zijn vastgesteld op de veilige-afstandsnorm. De Nederlandse Veiligheidsbranche heeft aangegeven dat de particuliere beveiliging, zoals bedoeld in de Wet op de particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, niet genoemd zijn als groep die uitgezonderd is van bijvoorbeeld het voldoen aan de afstandmaatregel. Zij stellen dat ook de particuliere beveiligers, net als de medewerker van politie, brandweer en zorg door zijn werk in de situatie kan komen, dat er onvoldoende afstand in acht kan worden genomen. Het beveiligen van de kritische infrastructuur in Nederland kan daarmee in gevaar komen. Hoe beoordeelt de regering de oproep van de Nederlandse Veiligheidsbranche? Is de regering voornemens particuliere beveiligers toe te voegen aan de groep die uitgezonderd is van de veiligeafstandsnorm?

Mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de VVD-fractie is deze uitzondering bij nota van wijziging aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd (zie antwoord **182**).

430 – D66

De leden van de D66-fractie begrijpen dat de regering in artikel 58f, aangaande de veilige afstandsnorm, bij de eerste categorie uitzonderingen kiest voor een ruime uitleg. Daarvoor wordt aangeknoopt bij het begrip 'adres'. Voor personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn, geldt de veiligeafstandsverplichting niet. Deze leden vragen hoe de veiligeafstandsnorm zal werken in asielzoekerscentra waar mensen van verschillende huishoudens bij elkaar in een kamer of woning zijn geplaatst. Worden zij als wonend op één adres aangemerkt? Graag ontvangen deze leden hierop een toelichting.

In artikel 58f, derde lid, onder a, wordt geregeld dat personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn zich niet hoeven te houden aan de regel dat buiten de woning een veilige afstand moet worden gehouden. De beoordeling of twee personen op hetzelfde adres woonachtig zijn, zal afhangen van de omstandigheden van het geval. Indien personen dezelfde kamer delen, zullen zij over het algemeen woonachtig zijn op hetzelfde adres.

431 – D66

Voornoemde leden vragen de regering verder in te gaan op de situatie van mensen die een (langdurige) affectieve relatie onderhouden, maar niet hetzelfde adres delen. Geldt artikel 58f wel voor hen en, zo ja, is dat een gewenst gevolg?

De overheid heeft de grenzen van dit domein zoveel mogelijk te respecteren. De ratio achter de voorgestelde uitzondering is dat personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn in die woning juridisch niet verplicht zijn een veilige afstand houden en dat feitelijk ook vaak niet zullen (kunnen) doen. Wij erkennen dat die ratio ook op kan gaan voor mensen die een (langdurige) affectieve relatie onderhouden zonder hetzelfde adres te delen. Wij erkennen ook dat het voor die mensen ingrijpend kan zijn dat zij buiten de woning in beginsel een veilige afstand tot elkaar moeten houden. Wij achten het echter niet goed denkbaar dat een uitzondering wordt gecreëerd voor 'affectieve relaties', omdat het in beginsel niet aan de overheid is om te beoordelen of aan dit (subjectieve) criterium is voldaan. Vanwege de moeilijkheid om de veiligeafstandsnorm te handhaven indien voor mensen met een 'affectieve relatie' een uitzondering geldt, draagt een dergelijke uitzondering het risico in zich dat de veiligeafstandsnorm wordt uitgehold. Om deze reden verkiest de regering de objectieveerbare uitzondering voor personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn, die aansluit bij de grondwettelijke bescherming van een privaat huiselijk leven. Zie ook antwoord **187**.

432 – D66

In het door de regering voorgestelde artikel 58f, derde lid, wordt geregeld dat personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn zich niet hoeven te houden aan de regel buiten een woning een veilige afstand te houden. Voornoemde leden vragen of deze uitzondering ook geldt voor personen die niet op hetzelfde adres wonen, maar wel vanwege een alternatieve woonvorm een (gedeeltelijk) gezamenlijk privaat huiselijk leven leiden?

Voor de beantwoording van deze vraag is doorslaggevend of de alternatieve woonvorm meebrengt dat de betrokkenen 'op hetzelfde adres woonachtig zijn'. Bij deze formulering is nadrukkelijk rekening gehouden met verschillende familie- en zorgsituaties waarbij mensen feitelijk op hetzelfde adres leven. Zie ook antwoord **288**.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn in studentenhuizen, maar ook bij woongroepen of arbeidsmigranten. Zij delen niet altijd een adres (denk aan 23a en 23b of 23-1 en 23-2) en kunnen een eigen voordeur(bel) hebben, maar leiden vanwege hun woonvorm wel een gezamenlijk huiselijk leven, waarbij gemeenschappelijke ruimten zoals keuken of badkamer gedeeld worden. Doordat zij binnenshuis moeilijk afstand kunnen houden, is het niet doelmatig of redelijk dit wel van hen te eisen buiten de woning.

433 – D66

Deelt de regering deze opvatting? Kan de regering toelichten of studenten die onder één dak wonen en een keuken en badkamer delen maar verschillende huisnummers hebben, buitenshuis geen afstand hoeven te houden?

Zoals in het antwoord op vraag **430** is aangegeven, zal afhangen van de omstandigheden van het geval of dan sprake is van eenzelfde adres. Indien personen een gezamenlijke voordeur delen en gemeenschappelijke voorzieningen zullen zij over het algemeen woonachtig zijn op hetzelfde adres.

434 – D66

Voorts vragen de leden van de D66-fractie of het houden van een veilige afstand ook verplicht is in levensbedreigende situaties zoals wanneer omstanders in de openbare ruimte eerste hulp willen aanbieden aan een persoon met een plotselinge hartstilstand. Klopt de aanneming van de Hartstichting dat op basis van voorliggend wetsvoorstel reanimatie strafbaar kan zijn indien er een veiligeafstandsnorm is vastgesteld onder artikel 58f, tweede lid? Zo ja, is dat wenselijk? Of is in voornoemd voorbeeld de uitzondering onder artikel 58f, derde lid, onder b van toepassing en betreft het in dat geval een zorgverlener waarvoor de afstandsplicht niet geldt? Graag ontvangen deze leden hierop een toelichting.

Omstanders die hulp verlenen vallen niet onder het begrip 'zorgverlener' in de zin van artikel 58f, derde lid, onder b. Dit volgt uit de beperkte definitie zoals deze is opgenomen in artikel 58a. Het optreden in dit soort situaties zal als regel echter een rechtvaardigingsgrond opleveren, zodat er in de gegeven omstandigheden geen sprake zal zijn van een strafbaar feit en de betrokkene dus niet strafbaar is. Niettemin is, zoals vermeld in antwoord **149**, mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de D66-fractie bij nota van wijziging een uitdrukkelijke uitzondering aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd.

435 – D66

Ook lezen de aan het woord zijnde leden dat de particuliere beveiliging, zoals bedoeld in de Wet op de particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, niet genoemd wordt in artikel 58f, derde lid, als groep die uitgezonderd is van de veilige afstandsregel. Kan de regering toelichten waarom dit het geval is? Ook een particuliere beveiliging kan immers door zijn werk in de situatie terecht komen waarbij afstand houden niet mogelijk is.

Mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de D66-fractie is deze uitzondering bij nota van wijziging aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd (zie antwoord **182**).

436 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat bij artikel 58f, derde lid, onder c een uitzondering op het afstandsvereiste wordt gemaakt voor onder meer gedetineerden. In de wetenschap dat de Dienst Justitiële Inrichtingen momenteel met een cellenoverschot wordt geconfronteerd vragen deze leden of de gemaakte uitzondering betekent dat gedetineerden alsnog in een meerpersoonscelregime zullen worden geplaatst.

De uitzondering in artikel 58f, derde lid, onder c, geldt voor degene jegens wie een in artikel 58f, derde lid, onder b, genoemde persoon zijn taak uitoefent. Zo'n persoon is blijkens artikel 58f, derde lid, onder b, onder andere een persoon die werkzaam is bij een justitiële inrichting. De uitzondering in artikel 58f, derde lid, onder c, heeft dus betrekking op de afstand tussen de gedetineerde en de medewerker de justitiële inrichting, niet tussen gedetineerden onderling.

437 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of ook niet-professionals die eerste hulp verlenen, bijvoorbeeld bij een hartstilstand of een fietsongeluk, bij wet kunnen worden uitgesloten van de afstandsnorm.

Zoals vermeld in antwoord **149** is deze uitzondering, mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de ChristenUnie-fractie, bij nota van wijziging aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd.

438 – ChristenUnie

Ten aanzien van de uitzondering van de afstandsnorm voor meerpersoonscellen vragen de aan het woord zijnde leden of hier wel het uitgangspunt geldt dat men zoveel mogelijk in afzonderlijke cellen wordt geplaatst, en enkel indien er geen alternatief is, in meerpersoonscellen.

Wat de specifieke vraag van deze leden over meerpersoonscelgebruik betreft, verwijzen wij naar antwoord **286**. Ter voorkoming van misverstand merken wij op dat het wetsvoorstel zelf voor meerpersoonscelgebruik geen uitzondering bevat op de afstandsnorm. In § 3.5.1.1 van het algemeen deel van de memorie van toelichting is aangegeven dat bij de op grond van artikel 58f, vierde of vijfde lid, bij ministeriële regeling te maken uitzonderingen op de veilige afstandsnorm, onder meer kan worden gedacht aan gedetineerden in een meerpersoonscel. Of er reden is in ministeriële regeling uitzonderingen op te nemen en welke dat zouden moeten zijn, is afhankelijk van de actuele stand van de epidemie en wetenschappelijke inzichten daarover. Naar huidig inzicht ligt het maken van een uitzondering voor gedetineerden in meerpersoonscellen in de rede, omdat daar het houden van de afstand van anderhalve meter nauwelijks te realiseren is. Deze uitzondering zal dus bij ministeriële regeling worden bepaald.

439 – ChristenUnie

Voorts vragen deze leden of de regering nog in overweging heeft genomen uitzonderingen op te nemen waar het asielzoekerscentra betreft.

De regering heeft dit nu niet in overweging genomen. Zoals toegelicht in § 3.5.1.1 van de memorie van toelichting wordt voorgesteld bij wet een aantal categorieën personen uit te sluiten voor de veiligeafstandsnorm, waarvan nu al wordt voorzien dat zij zich buiten woningen niet op veilige afstand van een ander kunnen of hoeven op te houden. Dit is bij asielzoekerscentra, afgezien van ruimtes die hebben te gelden als woning, niet het geval. Gevallen die niet evident uitzondering behoeven, maar waar het toch niet nodig blijkt om een veilige afstand te houden tot anderen of waarin een verplichting op een veilige afstand te houden moeilijk te effectueren is, kunnen alsnog (eventueel onder voorwaarden) verder worden uitgezonderd bij ministeriële regeling (artikel 58f, vierde en vijfde lid).

440 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of de afstandsnorm ook bijvoorbeeld vijf meter zou kunnen worden.

Wij achten het zeer onwaarschijnlijk dat het OMT daartoe zal adviseren.

441 – SGP

Ook vragen zij of de genoemde uitzondering rond bijvoorbeeld kassa's ook niet in andere situaties zou moeten gelden.

Wij zijn voornemens om in de ministeriële regeling een uitzondering op te nemen voor beroepsmatige activiteiten die niet kunnen worden uitgevoerd met inachtneming van de veilige afstand.

442 – SGP

Deze leden vragen of de uitzondering ook niet moet gelden voor particuliere beveiligers.

Zoals vermeld in antwoord **149** is deze uitzondering, mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de SGP-fractie, bij nota van wijziging aan artikel 58f, derde lid, toegevoegd.

Artikel 58g

443 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom in het tweede lid, onder c niet wordt gesproken over de samenkomst tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging als bedoeld in de Wom evenals onder d.

Het verschil tussen beide categorieën is dat het in gemeenschap met anderen belijden van godsdienst of levensovertuiging slechts ten dele wordt geregeld in de Wom, namelijk voor zover deze belijdenis plaatsvindt op openbare plaatsen. Voor belijdenissen binnen gebouwen en besloten plaatsen geeft de Wom geen regeling. Dit in tegenstelling tot vergaderingen en betogingen, die op grond van de Wom zowel op openbare als op andere dan openbare plaatsen gereguleerd kunnen worden (zij het dat in het laatste geval alleen een bevoegdheid tot beëindiging bestaat). Dit verschil is de reden dat de verwijzing naar de Wom in artikel 58g, tweede lid, onder c, niet is opgenomen.

Artikel 58h

444 – CDA

Bij de voorgestelde artikelen 58h (Openstelling publieke plaatsen) en 58m (Maatregelen voor openbare plaatsen) vragen de leden van de CDA-fractie of in de wet niet een bepaling moet worden opgenomen die garandeert dat telkens voldoende openbare toiletten bereikbaar blijven. Deelt de regering de waarneming dat met name ouderen maar ook andere mensen met een medische aandoening bij het doen van boodschappen, bij het bezoeken van medische instellingen of bij het zoeken van noodzakelijke beweging aangewezen zijn op de beschikbaarheid van openbare en publieke toiletten? Hoe wordt voorkomen dat toiletten al te gemakkelijk gesloten worden?

De beschikbaarheid van openbare toiletten is voor een deel van de samenleving inderdaad essentieel om zich vrij te kunnen bewegen en om de omgeving hygiënisch te houden. Op grond van dit wetsvoorstel kan besloten worden om toiletvoorzieningen te sluiten, bijvoorbeeld vanwege de tijdelijke sluiting van een bepaald gebied (artikel 58h, tweede lid en 58j, eerste lid, onderdeel c). Dit kan echter alleen indien dit noodzakelijk is voor en evenredig aan de bestrijding van de epidemie (artikel 58b, tweede lid). Burgemeesters kunnen, rekening houdend met de consequenties voor de toegankelijkheid van toiletvoorzieningen in de omgeving, hiervan zo nodig ontheffing verlenen en de daarbij door de leden genoemde belangen betrekken bij zijn besluit (artikel 58e, tweede lid, onderdeel a). De gemeenteraad kan de burgemeester op dat punt controleren.

445 – D66

De leden van de D66-fractie vragen de regering nader in te gaan op de mogelijkheid dat het bestuur kan besluiten over te gaan tot het sluiten van gerechtsgebouwen. Deze leden zijn nog niet overtuigd van de gegeven argumentatie, temeer de regering zelf aangeeft dat eventuele handhaving niet goed mogelijk is, gelet op artikel 12 van de Algemene wet op het binnentreden. Voornoemde leden vragen of het niet beter zou zijn gerechtsgebouwen uit te zonderen.

Naar aanleiding van deze vraag van de leden van de D66-fractie stelt de regering in een nota van wijziging voor gerechtsgebouwen uit te zonderen van de mogelijkheid publieke plaatsen sluiten. De regering meent dat het niet wenselijk is dat het bestuur door feitelijke sluiting van een gerechtsgebouw invloed heeft op de mogelijkheid recht te doen geschieden. Wel kan – en moet, de regering verwijst hiervoor naar de toelichting – de mogelijkheid behouden blijven dat deze gebouwen

slechts onder voorwaarden voor publiek mogen worden opengesteld, waaronder het toelaten van een maximaal aantal personen. Artikel 12 van de Algemene wet op het binnentreden vormt daarvoor geen doorslaggevend obstakel. In een rechtsstaat wordt er niet alleen van uit gegaan dat de overheid – en zou men zeggen: zeker in gerechtsgebouwen – uit zichzelf, dus ook zonder handhaving, de wettelijke voorschriften naleeft. Die bepaling betreft bovendien slechts het feitelijke binnentreden waartoe men krachtens andere bepalingen bevoegd is en dus niet toezicht, opsporing of handhaving in de volle breedte. Daarnaast heeft zij slechts betrekking op rechtszalen en dus niet het hele gebouw, gedurende de zitting en dus niet zonder zitting, en buiten heterdaad en dus niet als de norm ter plekke wordt overschreden.

446 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat bij artikel 58h, een artikel dat gaat over de mogelijkheid tot sluiting van publieke plaatsen, in de titel wordt gesproken over 'Openstelling van publieke plaatsen'. Kan de regering toelichten waarom voor deze titel gekozen is en niet voor bijvoorbeeld 'sluiting van publieke plaatsen'?

Naar aanleiding van deze vraag van de leden van de GroenLinks-fractie stelt de regering in een nota van wijziging voor het artikelopschrift te laten luiden: Sluiting of voorwaarden voor openstelling publieke plaatsen. Hoewel de artikelopschriften niet worden gebruikt om de inhoud van de daaropvolgende tekst te preciseren en aan het opschrift juridisch dus geen betekenis toekomt, dekt deze vlag de lading bij nader inzien beter. Dat komt de kenbaarheid ten goede.

Artikel 58i

447-448 – D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van artikel 58i. Kan de regering toelichten waarom ervoor gekozen is het aanwijzen van evenementen die (geheel of gedeeltelijk) worden verboden, niet expliciet te koppelen aan het voorkomen van de verspreiding van SARS-CoV-2? Nu is het een ongeclausuleerde bevoegdheid. Ook is niet duidelijk, anders dan het aantal bezoekers, welke voorwaarden gesteld kunnen worden om een evenement toch doorgang te kunnen laten vinden en ontbreekt een motiveringsplicht. Waarom is hiervoor gekozen?

De bevoegdheid van artikel 58i om evenementen aan te wijzen die niet of slechts onder voorwaarden mogen worden georganiseerd, kan evenals de andere bevoegdheden in hoofdstuk Va alleen worden toegepast voor zover die toepassing noodzakelijk is voor de bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan (artikel 58b, eerste en tweede lid). Hieruit volgt de verplichting om de noodzakelijkheid en evenredigheid van de te nemen maatregelen te motiveren. Ook vloeit uit het motiveringsbeginsel (een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur) en § 4.9 van de Aanwijzingen voor de regelgeving een algemene verplichting voort om de ministeriële regelingen op basis van hoofdstuk Va te motiveren.

Met het oog op de flexibiliteit die de afgelopen maanden noodzakelijk is gebleken, heeft de regering ervan afgezien de bepaling verder te clausuleren. De mogelijke voorwaarden kunnen betrekking hebben op uiteenlopende aspecten van evenementen, zoals het aantal bezoekers, maatregelen ter bevordering van de doorstroom van bezoekers en de vraag of het evenement in een afgesloten ruimte dan wel de buitenlucht plaatsvindt.⁶⁹

449 – D66

Hetzelfde geldt voor de ontheffingsmogelijkheid van de burgemeester (artikel 58g, tweede lid). Anders dan een adviesplicht bij de lokale GGZ gelden geen andere voorwaarden. Nu niet duidelijk is op welke gronden een verbod gegeven kan worden (zie hiervoor). Hoe kan een burgemeester dan een goede afweging maken om een ontheffing te verlenen?

⁶⁹ Vgl. artikel 2.1 van de modelnoodverordening van 20 september 2020 (bijlage 2 bij deze nota).

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij naar de antwoorden **231** en **232** op vragen van de leden van de SP-fractie over het afwegingskader voor ontheffingen.

Artikel 58j

450 – D66

De leden van de D66-fractie lezen dat artikel 58j een grondslag biedt voor andere regels, waaronder hygiënemaatregelen en beschermingsmiddelen, contactberoepen, publieke voorzieningen en betaalde verblijfsplaatsen. Begrijpen deze leden goed dat deze bepaling geen grondslag biedt voor het verplicht laten testen van mensen? Indien dat zo is, biedt de wet daartoe reeds een grondslag of is de regering voornemens een dergelijke grondslag te creëren?

Dit wetsvoorstel heeft geen betrekking op het verplicht laten testen van mensen.

451 – D66

Daarnaast vragen voornoemde leden of zij goed begrijpen dat het op grond van artikel 58j, eerste lid, onder a mogelijk is voor de minister bij ministeriële regeling het dragen van een mondkapje verplicht te stellen op alle plaatsen niet zijnde een woning.

Onder de mogelijke regels over het gebruik van beschermingsmiddelen kan inderdaad ook de verplichting vallen om buiten de woning een mondkapje te dragen. Mede naar aanleiding van deze vraag van de leden van de D66-fractie wordt dit via de nota van wijziging in het wetsvoorstel geëxpliciteerd (zie ook antwoord **148**). Een verplichting om op bepaalde plaatsen (niet zijnde de woning) een mondkapje te dragen kan alleen worden opgelegd indien dit noodzakelijk en proportioneel is (artikel 58b, tweede lid).

452 – D66

Kan als gevolg van het niet dragen van een mondkapje toegang tot de publieke ruimte geweigerd worden? Welke waarborgen gelden hier?

Overtreding van regels gebaseerd op artikel 58j, eerste lid, onder a, is strafbaar gesteld met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie (artikel 68bis, tweede lid, onder a), waarbij het opleggen van hechtenis geldt als ultimum remedium (zie § 7.1.4 van de memorie van toelichting). De wet geeft geen bevoegdheid om uitsluitend op basis van het niet dragen van een mondkapje iemand de toegang tot de publieke ruimte te weigeren.

Voor zover de aan het woord zijnde leden refereren aan de mogelijke gevolgen van het dragen van gezichtsbedekkende kleding, is van belang dat in artikel 58j, tweede lid, een specifieke afwijking is opgenomen van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding ten aanzien van (gedeeltelijk) gezichtsbedekkende beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes.

453 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie wijzen de regering op eerdere berichten dat vrouwen met een hoofddoek en medische gezichtsbescherming aangaven geweerd te worden op basis van het gedeeltelijk verbod op gezichtsbedekkende kleding. Deze leden vragen de regering te bevestigen dat in deze gevallen geen sprake is van overtreding van aangehaalde wet.

In de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding is een aantal uitzonderingen opgenomen in artikel 1, tweede lid. Zo geldt het verbod niet wanneer de gezichtsbedekkende kleding (in dit geval het mondkapje) noodzakelijk is ter bescherming van het lichaam in verband met de gezondheid. In deze gevallen is er daarom geen sprake van een overtreding van het gedeeltelijk verbod op gezichtsbedekkende kleding. Artikel 58j, tweede lid, voorziet in een specifieke uitzondering ten aanzien van (gedeeltelijk) gezichtsbedekkende beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes.

454 – ChristenUnie

De leden van de FVD-fractie vragen hoe artikel 58j, tweede lid, zich verhoudt tot artikel 1, tweede lid, onderdeel b, van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding.

In artikel 2, eerste lid, onder b, van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding staat een uitzondering op het in deze wet neergelegde verbod voor kleding die noodzakelijk is ter bescherming van het lichaam in verband met de gezondheid. De betrekkelijk open formulering van deze uitzonderingsgrond is ingegeven door de uiteenlopende uitdagingen waarvoor verschillende sectoren kunnen komen te staan. Mede hierdoor wordt in die uitzonderingsbepaling geen nadere invulling gegeven aan het noodzakelijkheidsvereiste, aan het soort kleding dat het noodzakelijkheidsvereiste activeert of aan het begrip 'gezondheid'. Gelet op de bijzondere omstandigheden, veroorzaakt door de epidemie, acht de regering het wenselijk in dit wetsvoorstel een specifieke uitzondering in het leven te roepen voor (gedeeltelijk) gezichtsbedekkende beschermingsmiddelen, zoals mondkapjes. Artikel 58j, tweede lid, voorziet hierin. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de artikelsgewijze toelichting op dit artikel in de memorie van toelichting.

Artikel 58l

455 – D66

De leden van de D66-fractie lezen in het vijfde lid de mogelijkheid bepaalde besloten plaatsen bij ministeriële regeling uit te zonderen van de aanwijzings- en bevelsbevoegdheden. Deze mogelijkheid zal, aldus de memorie van toelichting, in het bijzonder kunnen worden toegepast ten aanzien van plaatsen waar samenkomsten plaatsvinden ten behoeve van het belijden van godsdienst of levensovertuiging als bedoeld in artikel 6 van de Grondwet. Deze leden vragen waarom deze uitzondering niet gewoon in de wet zelf is opgenomen.

De invulling van een dergelijke uitzondering vergt een afweging die mede afhankelijk is van de actuele omstandigheden. Het opnemen van een vaste uitzondering in de wet staat in de weg aan de noodzakelijke flexibiliteit.

456 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen wat er precies in de ministeriële regeling op grond van dit artikel komt te staan.

Wij zijn voornemens om in deze ministeriële regeling te bepalen dat het tweede tot en met vierde lid van artikel 58l niet van toepassing zijn op gebouwen en plaatsen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet.

Artikel 58n

457 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat 'gedraging' en 'activiteit' niet nader zijn gedefinieerd. Vallen manifestaties in de zin van de Wom hier ook onder (vergaderingen, betogingen, bijeenkomsten tot het belijden van godsdienst/levensovertuiging)?

Ja.

458 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen wanneer het bevel beëindigd wordt en welke voorwaarden hiervoor gelden.

Deze bevelsbevoegdheid sluit aan bij de bevelen die de burgemeester op grond van hoofdstuk X van de Gemeentewet kan geven. De duur van een bevel zal blijken uit de inhoud van het bevel. Het gaat bij artikel 58n om bevelen die nodig zijn voor de beëindiging van een gedraging of activiteit; de duur van een bevel zal hiermee verband moeten houden.

Artikel 58o

459 – VVD

De leden van de VVD-fractie lezen dat eventuele maatregelen die op grond van het huidige artikel 31 Wpg (isolatie) en artikel 35 Wpg (quarantaine) kunnen worden genomen, individueel van aard zijn. Wegens het individuele karakter van de maatregelen, ligt individuele rechtsbescherming voor de hand, zo stelt de regering. Voornoemde leden vragen in hoeverre deze artikelen geschikt zijn om in te zetten. Hebben in aanloop naar dit wetsvoorstel hierover gesprekken plaatsgevonden met Veiligheidsregio's, toezicht- en handhavingsorganisaties en met het OM? Zo ja, wat vinden zij van toepassing van de artikelen 31 en 35 Wpg?

De maatregelen van quarantaine en isolatie zijn in bijzondere gevallen in te zetten. De maatregelen lenen zich niet goed voor toepassing op grote schaal in bijvoorbeeld zorglocaties. Over het toepassen van de bevoegdheid om een isolatie- of quarantaineplicht op te leggen is met verschillende partijen gesproken, waaronder de veiligheidsregio's, GGD en het openbaar ministerie. In overleg met de GGD en veiligheidsregio's is in een praktische handreiking voor de voorzitters van de veiligheidsregio's nader uitgewerkt in welke gevallen de quarantainemaatregel toepasbaar is. Voor de op te leggen strafmaat bij het niet naleven van de opgelegde quarantaineplicht, heeft het OM een beleidslijn opgesteld.

460 – CDA

Ten aanzien van artikel 58o zouden de leden van de CDA-fractie graag verduidelijkt willen zien wat de positie is van familieleden die niet sec als mantelzorger te duiden zijn. Deelt de regering de opvatting dat zowel een partner als kinderen – niet zijnde mantelzorgers – van iemand die in een zorginstelling in de zin van artikel 58o verblijft, ook maximale toegang tot betrokkene moeten kunnen houden?

Wij stellen voorop dat sociale contacten erg belangrijk zijn. Zo ook de contacten van ouderen met partners en kinderen. Uit artikel 58o, eerste lid, volgt dat de zorgaanbieder zorgdraagt voor een zodanige openstelling dat aanwezige personen, niet zijnde zorgverleners of mantelzorgers, aan de algemene veiligheidsregels kunnen voldoen. Openstelling voor familieleden, ook als zij geen mantelzorger zijn, is dus het uitgangspunt. Familieleden dienen wel zoveel mogelijk afstand te houden. Een uitzondering voor mantelzorgers is hierop noodzakelijk, omdat zij geen zorg kunnen verlenen op afstand (net als bij professionele zorgverleners). Wij menen dat dezelfde uitzondering voor partners en kinderen niet altijd voor de hand ligt.

Ook de regels die op grond van het derde lid kunnen worden gesteld (het sluiten van een locatie voor bezoek) beogen, als *ultimum remedium*, kwetsbare bewoners zoveel mogelijk tegen het virus te beschermen. Ook hier is een uitzondering voor mensen die bij de zorg betrokken zijn en mantelzorgers, noodzakelijk, omdat de zorgverlening immers voor deze personen door moet kunnen gaan. Een dergelijke regeling op grond van dit derde lid wordt alleen gemaakt indien dat noodzakelijk en evenredig is. Ook hier ligt het niet per se voor de hand dat partners en kinderen zonder meer uitgezonderd moeten worden.

461 – SP

De leden van de SP-fractie vragen naar aanleiding van artikel 58o, waarin wordt gesproken over zorglocaties of categorieën daarvan, of een deel van een bouwkundige voorziening hetzelfde is als een specifieke afdeling, omdat er op zorglocaties niet altijd dezelfde zorg voor dezelfde doelgroep wordt verleend. Geldt het genoemde artikel ook voor zorgappartementen?

Om een ministeriële regeling te kunnen opstellen, moet de opgelegde beperking goed afgebakend kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld door voor bepaalde afdelingen bezoek te beperken, maar inderdaad ook een deel van een bouwkundige voorziening, voor zover dat met algemene woorden te omschrijven is. Artikel 58o richt zich tot alle zorgaanbieders, jeugdhulpaanbieders en aanbieders van maatschappelijke ondersteuning. Daarmee kan het artikel ook betrekking hebben op zorgappartementen, als hiermee bijvoorbeeld aanleunwoningen worden bedoeld. In geval van

dergelijke woningen is veelal sprake van een zelfstandige woning, en zal de proportionaliteitsafweging met zich mee brengen dat een beperking van bezoek niet snel voor de hand zal liggen.

462 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of mantelzorgers en familieleden niet uitdrukkelijker uitgezonderd moeten worden in de tekst van het voorstel. In geval van een aankomend overlijden is het de vraag of er niet veel verschil zal zijn in benadering rond de aanwezigheid van familieleden.

De positie van mantelzorgers is naar het oordeel van de regering duidelijk omschreven in artikel 58o, eerste, tweede en derde lid. Familieleden worden niet uitdrukkelijk uitgezonderd. Dit is een bewuste keuze geweest. Voor mantelzorgers geldt een uitzondering op de regels die omschreven zijn in de artikelen 58f tot en met 58j om te bewerkstelligen dat de reguliere zorg voor een persoon gewoon door kan gaan. Voor familieleden geldt echter niet altijd dat zij ook zorgtaken vervullen. Voor deze personen is het uitgangspunt dan ook dat zij zich aan de algemene regels houden (zoals het houden van afstand). Bovendien zijn voor sommige patiënten of cliënten vrienden of kennissen minstens zo belangrijk. Op wettelijk niveau valt dit daarom niet te regelen. Bij maatregelen door zorgaanbieders wordt zoveel mogelijk gekeken naar de behoeften van cliënten en patiënten. Ook zal ernaar gestreefd worden om in een eventuele ministeriële regeling op basis van artikel 58o een mogelijkheid in te bouwen op grond waarvan de zorgaanbieder in afwijking van de hoofdregel in zo'n regeling toch bepaalde personen toegang tot de patiënt of cliënt kan geven. Voor het geval dat een aankomend overlijden, waar de leden van de SGP-fractie naar vragen, regelt artikel 58o, vierde lid, dat beperkingen of andere voorwaarden in een eventuele ministeriële regeling geen betrekking hebben op de toegang van een familielid of naaste tot een in de zorglocatie verblijvende persoon van wie de behandelend arts verwacht dat deze op korte termijn zal overlijden.

463 – SGP

Wie bepaalt hoe lang deze periode mag duren?

De periode kan nooit langer duren dan de geldigheid van de wet. Maar de proportionaliteitsafweging brengt met zich mee dat de periode niet langer dan noodzakelijk mag duren. Dat geldt zowel voor de maatregelen die zorgaanbieders op grond van artikel 58o, eerste lid, treffen, als voor de ministeriële regeling op grond van artikel 58o, derde lid.

464 – SGP

Zijn er ook beperkingen voor het aantal aanwezigen?

De proportionaliteitsafweging kan met zich meebrengen dat er niet gekozen wordt voor een gehele bezoekersbeperking, maar dat per cliënt of patiënt bijvoorbeeld enkele vaste gezichten worden toegelaten. Dit wordt niet in onderhavig wetsvoorstel geregeld, want dit is afhankelijk van hetgeen het beste past bij de desbetreffende zorglocatie.

Artikel 58p en 58

465 – D66

De leden van de D66-fractie lezen in de artikelen 58p en 58q dat bij ministeriële regeling forse beperkingen kunnen worden gesteld aan het personenvervoer en onderwijs. Zij lezen in deze artikelen echter geen enkele clausulering. Kan de regering toelichten in welke gevallen zij denkt van deze breed geformuleerde bepalingen gebruik te maken?

Zie het antwoord **306**.

466 – D66

Wat onder 'personenvervoer' moet worden verstaan, is in het wetsvoorstel niet gedefinieerd. Uit de memorie van toelichting blijkt dat hiermee niet alleen het openbaar vervoer als bedoeld in de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000) mee wordt bedoeld, maar ook andere vormen van vervoer. Zelfs

"bepaalde vormen van vervoer van personen over water" vallen hier kennelijk onder. Deze bevoegdheid is hiermee zeer ruim geworden. Is de regering bereid dit begrip nader te duiden door het opnemen van een begripsbepaling in artikel 58a, bijvoorbeeld door een expliciete koppeling met de Wp2000?

De Wet personenvervoer 2000 is – kort gezegd – van toepassing op openbaar vervoer (inclusief besloten busvervoer of taxivervoer) over voor het openbaar verkeer openstaande wegen, over railwegen en langs geleidesystemen. Het is echter niet ondenkbaar dat de verspreiding van het virus zodanig toeneemt dat maatregelen die zich beperken tot het openbaar vervoer in de zin van de Wp2000 onvoldoende effect sorteren. Daarom is gekozen voor het ruimere begrip 'personenvervoer'. Daarmee wordt het mogelijk om – als uiterste middel en nadat is vastgesteld dat minder vergaande maatregelen niet helpen – ook categorieën van personenvervoer, niet zijnde openbaar vervoer, geheel of gedeeltelijk te verbieden.

467 – D66

Wat is erop tegen dat overleg dan ook wettelijk te verankeren voordat een dergelijke ingrijpende maatregel wordt opgelegd?

Het belang van de vervoerders, de concessiehouders en niet in de laatste plaats de reiziger wordt nadrukkelijk meegewogen in ieder besluit over het (openbaar) personenvervoer. De verplichting om al deze belangen mee te wegen vloeit al voort uit de Algemene wet bestuursrecht (de artikelen 3:2 en 3:4). Het wettelijk verankeren van dit overleg voegt niets toe. Van zo'n verankering zou bovendien de suggestie kunnen uitgaan dat er geen plicht is om met betrokken partijen te overleggen indien dat niet uitdrukkelijk geregeld is. Dat is niet gewenst. Daarom is er niet voor gekozen om het overleg, in de wet te verankeren.

468 – D66

De leden van de D66-fractie benadrukken dat zorgvervoer een belangrijke factor is voor de kwaliteit van leven van veel mensen met een beperking. Omdat zij dit nodig hebben om mee te kunnen doen in de samenleving en sociale contacten te onderhouden, hebben voornoemde leden enkele vragen over de bepaling in het wetsvoorstel dat per ministeriële regeling bepaald kan worden of het aanbieden van bepaalde categorieën van personenvervoer geheel of gedeeltelijk verboden is. Op basis van welke informatie en welke afweging zal deze bevoegdheid ingezet worden? Bij welke situatie acht de regering het proportioneel om dergelijke verboden in te zetten en waarom?

Verwezen wordt naar antwoord **306**.

469 – D66

Op welke manier wordt er verantwoording afgelegd over deze afweging en wordt de Kamer hierbij betrokken?

Het gaat hier om een bevoegdheid om bij ministeriële regeling het aanbieden van bepaalde categorieën van personenvervoer geheel of gedeeltelijk te verbieden of om regels te stellen over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer. De verantwoording over de afweging om gebruik te maken van deze bevoegdheid wordt neergelegd in de toelichting bij deze ministeriële regelingen. Ingevolge artikel 58c, tweede lid, van het voorstel worden deze ministeriële regelingen voorgehangen bij beide Kamers van de Staten-Generaal. Op deze wijze is voorzien in betrokkenheid van uw Kamer bij deze ministeriële regelingen en bij de daaraan ten grondslag liggende afwegingen. De minister van VWS zal daarnaast op basis van artikel 58t, eerste lid, maandelijks een met redenen omkleed overzicht van de krachtens dit artikel geldende maatregelen aan beide Kamers zenden. Verder zal de staatssecretaris van IenW uw Kamer informeren over maatregelen die genomen zullen worden met betrekking tot het openbaar vervoer.

470 – D66

In hoeverre zal in deze afweging ook het belang van de gebruikers van het vervoer worden meegewogen? Waarom is bijvoorbeeld niet gekozen om deze belangen expliciet in de wet op te nemen, zoals wel het geval is bij de beperkingen ten aanzien van het bezoek van zorginstellingen?

Het belang van de reiziger wordt nadrukkelijk meegewogen in ieder besluit over het (openbaar) personenvervoer. Alles is erop gericht om het openbaar vervoer goed te laten functioneren zodat iedereen die daar gebruik van wil maken dat op een veilige manier kan doen. De verplichting om alle betrokken belangen mee te wegen vloeit al voort uit de Algemene wet bestuursrecht (de artikelen 3:2 en 3:4). Er is niet voor gekozen om de specifieke belangen in de wet op te nemen, om de flexibiliteit te behouden om maatwerk toe te passen wat betreft maatregelen voor het openbaar vervoer. Hoewel sommige vormen van vervoer mogelijk eerder verboden zouden kunnen worden dan andere, is het niet op voorhand uit te sluiten dat een verbod in verband met een bepaald belang nooit in de rede zal liggen. De ontwikkeling en omvang van de verspreiding van het virus, en daarmee de noodzaak om ingrijpende maatregelen te nemen is immers niet te voorspellen. Bij alle besluiten aangaande het openbaar vervoer wordt contact gezocht met consumentenorganisaties en alle andere betrokken partijen.

471 – D66

Kan een mondkapjesplicht ook onderdeel uitmaken van de regels zoals gesteld onder artikel 58p, tweede lid?

Een mondkapjesplicht in het personenvervoer kan als dit wetsvoorstel in werking is getreden in het leven worden geroepen op grond van artikel 58j, eerste lid, onderdeel a, van het voorstel dat ziet op het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Met de nota van wijziging die gelijktijdig met deze nota naar aanleiding van het verslag is ingediend wordt verduidelijkt dat voorwerpen die bestemd zijn om te worden gedragen, zoals mondkapjes, als persoonlijke beschermingsmiddelen als bedoeld in dit artikellid worden aangemerkt.

472 – D66

Zo ja, op welke manier wordt rekening gehouden met mensen die door hun beperking moeite hebben met het dragen van een mondneusmasker?

Wanneer op grond van artikel 58j, eerste lid, onderdeel a, bij ministeriële regeling wordt voorzien in een mondkapjesplicht in het personenvervoer, zal daarbij worden bezien hoe rekening kan worden gehouden met mensen die door hun beperking moeite hebben met het dragen van een mondkapje. Omdat de ministeriële regeling wordt voorgehangen, wordt uw Kamer betrokken bij de gemaakte afwegingen.

473 – D66

Waarom zijn er ten aanzien van artikel 58p geen waarborgen in de wet opgesteld zodat essentiële vormen van zorgvervoer gegarandeerd doorgang kunnen vinden?

Artikel 58p is een vangnetvoorziening en biedt voldoende mogelijkheden om maatwerk te bieden. Indien er aanleiding is om het aanbieden van bepaalde categorieën van personenvervoer geheel of gedeeltelijk te verbieden, zal zo'n verbod niet essentiële vormen van zorgvervoer omvatten. Zie verder antwoord **306**.

474 – SGP

De leden van de SGP-fractie vragen of de regeling rond het openbaar vervoer ook betekent dat er uitzonderingen mogelijk zijn voor personen die bijvoorbeeld vanwege gezondheidsredenen geen mondkapje kunnen dragen.

Verwezen wordt naar antwoord **472**.

Artikel 58r

475 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat artikel 58r betrekking heeft op kinderopvang. Artikel 58q heeft betrekking op onderwijsinstellingen. Op welke wijze houdt de minister rekening met de specifieke situatie van Kindcentra waar sprake is van integratie van kinderopvang en onderwijs?

Kinderopvang en onderwijs zijn, ook wanneer sprake is van integratie hiervan in zogenoemde kindcentra, zowel organisatorisch als juridisch van elkaar gescheiden. Omdat de artikelen 58q en 58r van deze wet zich richten op deze afzonderlijke entiteiten, wordt het niet noodzakelijk geacht om met deze samenwerkingsvormen apart rekening te houden.

Artikel 58s

476 – VVD

De leden van de VVD-fractie constateren dat het uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat de maatregelen ter bestrijding van de epidemie worden genomen op basis van de bevoegdhedenstructuur van het wetsvoorstel, omdat de huidige structuur met noodverordeningen niet meer toereikend is in deze fase van de bestrijding van de epidemie. Toch stelt de regering dat er (ook) een vangnet nodig is voor situaties van ontoereikendheid en spoed. Kan de regering concrete situaties beschrijven waarin gebruikmaking van de vangnetprocedure geëigend is? Wanneer is een situatie dermate ontoereikend en heeft een dussdanige mate van spoed dat de vangnetprocedure wordt ingezet? Als de regering geen concrete situaties kan beschrijven, aan de hand van welke criteria wordt beoordeeld of er sprake is van ontoereikendheid en spoed?

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij naar de antwoorden **74** en **76**.

477 – VVD

Waarom krijgt de minister van VWS een autonome en zelfstandige bevoegdheid om dit te beoordelen?

Artikel 58s, tweede lid, sluit aan bij de bestaande bevoegdheid van de minister van VWS in artikel 7, eerste lid, Wpg om de voorzitter van de veiligheidsregio op te dragen hoe de bestrijding ter hand te nemen. Zoals is toegelicht in antwoord **54** wordt die bestaande bevoegdheid met dit wetsvoorstel juist begrensd.

478 – VVD

Eveneens vragen deze leden waarom in afwijking van artikel 58c een ministeriële regeling op basis van de vangnetprocedure alleen wordt vastgesteld door de minister van VWS, zonder enige waarborgen van betrokkenheid van andere ministers, van de Afdeling en zonder voorhangprocedure. Waarom is hiervoor gekozen?

Op de betrokkenheid van andere bewindspersonen bij de opdracht en de betrokkenheid van het parlement is ingegaan in de antwoorden **89** en **92**. De noodzaak om snel op onvoorziene en spoedeisende omstandigheden te kunnen reageren, doet uiteraard niet af aan het belang van parlementaire betrokkenheid. Daarom schrijft artikel 58s voor dat na gebruik van een 'vangnet' alsnog zo spoedig mogelijk de geijkte procedures worden gevolgd.

479 – D66

De leden van de D66-fractie hebben vragen over de vangnetbepaling, het voorgestelde artikel 58s. De Afdeling merkte in zijn advies op dat in het oorspronkelijke wetsvoorstel sprake was van een dubbele vangnetbepaling. Deze leden nemen kennis van de vangnetbepaling voor onvoorziene gevallen in artikel 58s, eerste lid. Daar lezen zij dat mochten grondslagen in de wet niet toereikend zijn, bij ministeriële regeling andere maatregelen kunnen worden genomen om de verspreiding van het virus te beperken. Daarna wordt, "zo mogelijk binnen twee weken", een voorstel van wet tot regeling van het betrokken onderwerp bij de Tweede Kamer ingediend. Voornoemde leden begrijpen de noodzaak

voor een vangnetbepaling voor onvoorziene omstandigheden, maar zijn wel van mening dat deze voldoende geclausuleerd dient te zijn. Artikel 58s, eerste lid kan worden toegepast indien de maatregelen krachtens de wet niet toereikend zijn, en andere maatregelen nodig zijn "die de kans op verspreiding van covid-19 redelijkerwijze beperken". Het artikel lijkt aldus breed opgeschreven, zodat allerlei maatregelen hiervan onderdeel kunnen zijn. Klopt het dat ook maatregelen die slechts in kleine mate de kans op verspreiding van het virus beperken genomen kunnen worden op basis van deze grondslag? Waarom is niet gekozen voor het criterium "maatregelen die noodzakelijk zijn om de verspreiding van covid-19 op redelijkerwijze te beperken"?

Het criterium 'die de kans op verspreiding van het virus SARS-CoV-2 redelijkerwijze beperken' drukt uit dat het aannemelijk moet zijn dat de maatregel de verspreiding van het virus beperkt, net zoals de maatregelen waarvoor dit wetsvoorstel een specifieke grondslag biedt. Aan het genoemde criterium zullen maatregelen die een verwaarloosbare invloed hebben op de verspreidingskans niet voldoen. Het gaat bij de beoordeling van de verspreidingskans om een medisch-epidemiologische inschatting. Daarnaast geldt op basis van artikel 58b, tweede lid, dat het vangnet in artikel 58s, eerste lid, slechts toegepast mag worden voor zover die toepassing *noodzakelijk* is ter bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan en evenredig is aan dat doel. De beoordeling van noodzaak en evenredigheid is breder dan de beoordeling van de invloed op de verspreiding van het virus; daarbij moet bijvoorbeeld ook in ogenschouw worden genomen of er grondrechten in het geding zijn en zo ja, of een eventuele beperking van grondrechten gerechtvaardigd is. Het kan zijn dat een maatregel die de kans op verspreiding van het virus redelijkerwijze beperkt, de toets aan de vereisten van noodzaak en evenredigheid niet doorstaat. Omdat het noodzaak-vereiste al in artikel 58b, tweede lid, is opgenomen, wordt het niet nogmaals in artikel 58s, eerste lid, genoemd.

480 – D66

Daarnaast vragen de aan het woord zijnde leden waarom is gekozen voor een variabele termijn voor het indienen van een voorstel van wet bij de Tweede Kamer van 'zo mogelijk' binnen twee weken. In hoeverre heeft de regering hier het recht langer dan twee weken de tijd te nemen?

Achtergrond van deze formulering is dat bij de totstandkoming van een wetsvoorstel ook de Afdeling advisering van de Raad van State een rol speelt. Als het advies van de Afdeling advisering ingrijpende kritiek bevat op de inhoud of de vormgeving van het voorstel, is nogmaals een behandeling in de ministerraad nodig. In dat geval zal een termijn van twee weken al snel onhaalbaar zijn. Zie daarover ook antwoord **85**.

481 – D66

Wat kan het parlement doen wanneer twee weken verstreken zijn en nog geen wetsvoorstel is ingediend?

Het parlement kan daarover de betrokken ministers ter verantwoording roepen, waarbij de beide Kamers alle bestaande (politieke) instrumenten ter beschikking staan. Wij verwijzen ook naar de antwoorden **17**, **49** en **55**. Overigens zullen wij er uiteraard alles aan doen om de tweewekentermijn in acht te nemen. Overschrijding van de termijn zal alleen plaatsvinden in geval van overmacht, bijvoorbeeld omdat de Afdeling advisering van de Raad van State nog niet over het wetsvoorstel heeft geadviseerd.

482 – D66

Hoe beoordeelt de regering de situatie waarin boetes opgelegd zijn onder een ministeriële regeling die is vastgesteld op basis van artikel 58s, eerste lid, maar door het parlement later wordt verworpen? Klopt het dat die boetes gewoon betaald moeten worden? Is dat ook het geval wanneer boetes worden opgelegd na de initiële twee weken wanneer de regering met een voorstel van wet had moeten komen?

Zolang een ministeriële regeling een geldend wettelijk voorschrift is waarvan de overtreding met een boete kan worden bestraft, blijft oplegging van een boete rechtmatig. Wordt de regeling ingetrokken

omdat een van beide Kamers het wetsvoorstel, bedoeld in artikel 58s, eerste lid, heeft verworpen, dan geldt in beginsel dat in procedures gericht tegen boetes die zijn opgelegd voor overtreding van de desbetreffende regeling artikel 1, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht toepassing moet vinden. Het betreft immers verandering van wetgeving voor de verdachte in een gunstige zin, nadat het feit heeft plaatsgevonden. Het ligt op de weg van de overtreder dit voorschrift in te roepen. Het is aan de rechter om dat te beoordelen. Onherroepelijk geworden strafbeschikkingen zullen echter ten uitvoer moeten worden gelegd. Indien het in artikel 58s, eerste lid, bedoelde wetsvoorstel onverhoopt niet binnen de daar genoemde termijn van twee weken wordt ingediend, zijn daaraan geen consequenties verbonden, reeds omdat in artikel 58s, eerste lid, de indiening binnen twee weken als een inspanningsverplichting is geformuleerd ('onverwijld en zo mogelijk binnen twee weken'). Vanzelfsprekend zullen alle inspanningen van de regering erop zijn gericht om de tweewekentermijn te halen.

483 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat artikel 58s wordt aangeduid als een vangnet: "Indien zich een omstandigheid voordoet waarvoor de krachtens dit hoofdstuk geldende maatregelen niet toereikend zijn, kunnen bij ministeriële regeling andere maatregelen worden genomen die de kans op verspreiding van het virus SARS-CoV-2 redelijkerwijze beperken." Kan de regering een aantal maatregelen noemen die hier mogelijk anderszins onder vallen?

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij naar de antwoorden **74** en **76**.

484 – GroenLinks

Als die maatregelen niet voorzienbaar zijn, wat betekent dat dan voor de zeggenschap van het parlement die de minister meent te vergroten door de indiening van dit wetsvoorstel?

De zeggenschap van het parlement over de maatregelen die worden genomen ter bestrijding van de epidemie wordt met dit wetsvoorstel op verschillende manieren vergroot. Niet alleen kan het parlement zich uitspreken over dit wetsvoorstel en kan de Tweede Kamer het amenderen; ook voorziet het wetsvoorstel in parlementaire betrokkenheid bij gedelegeerde regelgeving en bij een eventuele verlenging van de geldingsduur van de wet. Als het noodzakelijk zou blijken om een ministeriële regeling vast te stellen waarvoor hoofdstuk Va nog geen grondslag biedt, volgt over het desbetreffende onderwerp onverwijld en zo mogelijk binnen twee weken een wetsvoorstel. Ook in die situatie heeft het parlement een grotere zeggenschap dan zonder het voorliggende wetsvoorstel het geval zou zijn.

485 – PvdA

De leden van de PvdA-fractie merken op dat artikel 58s voorziet in een vangnet voor onder andere situaties waarin spoed nodig is. In een dergelijke situatie gevallen zou een ministeriële regeling niet eerst afgewacht kunnen worden en kan een noodverordening nodig zijn. Aan welke situaties moeten deze leden hierbij denken?

Verwezen wordt naar de antwoorden **74** en **76**.

486 – PvdA

Zij zien niet meteen in waarom een noodverordening sneller zou kunnen werken. Kost het op schrift zetten van een aanwijzing aan de voorzitter(s) van de Veiligheidsregio minder tijd dan het op schrift zetten van een ministeriële regeling? En vergt het omzetten door de voorzitter van een Veiligheidsregio van een aanwijzing in een verordening en het ordentelijk bekend maken niet ook tijd? Vergt dat alles niet evenveel tijd als de ene week voorhang in de Kamer?

Een noodverordening kan sneller tot stand komen dan een ministeriële regeling op basis van hoofdstuk Va, omdat op de totstandkoming van een noodverordening minder procedurele voorschriften van toepassing zijn. Naast de genoemde week voorhang bij de Kamer is voor een ministeriële regeling bijvoorbeeld ook behandeling in de ministerraad voorgeschreven (artikel 58c,

eerste lid), waardoor de totstandkoming van een ministeriële regeling al snel enkele weken in beslag zal nemen (zie ook antwoord **68**). Voor een verdere toelichting op de totstandkomingsduur van noodverordeningen verwijzen wij naar antwoord **78**.

Van meer principiële aard achten voornoemde leden dat met het vangnetartikel de minister als het ware de vrije hand krijgt maatregelen uit te doen vaardigen. De minister kan immers als de al in de wet vastgelegde maatregelen van bijvoorbeeld groepsvorming of afstand houden in zijn ogen "niet toereikend" zijn of als de spoed dat vereist, zelf nieuwe maatregelen doen uitgaan.

487 – PvdA

Waarom acht de regering de parlementaire controle achteraf van een wetsvoorstel of ministeriële regeling afdoende om het vooraf beperken van grondrechten te rechtvaardigen?

Zoals in antwoord **58** is toegelicht, voorziet het wetsvoorstel in een specifieke normering van de mogelijke beperkingen van grondrechten. Ook voorziet het in parlementaire betrokkenheid vooraf bij de totstandkoming van ministeriële regelingen (zie onder andere de antwoorden **47** en volgende). In antwoord **58** is tevens toegelicht dat artikel 58s, eerste lid, onvoldoende specifiek is om een fundamentele inperking van in de Grondwet beschermde grondrechten te dragen. Wij verwijzen ook naar antwoord **244**.

488 – PvdA

Hoe denkt de regering over de aanbeveling van de NOvA om artikel 58s, eerste lid, te wijzigen, in die zin dat het parlement ook de voorgenomen "andere maatregelen" kan blokkeren, en artikel 58s, tweede lid, in zijn geheel te schrappen?

Artikel 58s, eerste lid, kent een constructie van zogeheten tijdelijke delegatie. Dat betekent dat het parlement als medewetgever het laatste woord heeft over de aanvankelijk in een ministeriële regeling opgenomen maatregelen. Dit is een gebruikelijke constructie voor het stellen van regels waarbij niet gewacht kan worden op een wet, maar die uiteindelijk wel op wetsniveau behoren te worden vastgesteld. Als de Tweede of Eerste Kamer het onverwijld in te dienen wetsvoorstel verwerpt, moet de ministeriële regeling worden ingetrokken. Een blokkeringsrecht van de Tweede of Eerste Kamer voordat de ministeriële regeling tot stand komt, achten wij gelet op het belang om onmiddellijk te kunnen ingrijpen als de situatie daartoe aanleiding geeft, niet aangewezen. Overigens merken wij op dat bij de toepassing van de bevoegdheid tot het vaststellen van ministeriële regelingen op grond van artikel 58s, eerste lid, steeds rekenschap moet worden gegeven van de vraag of de te stellen regels een beperking vormen van grondrechten, aldus ook de memorie van toelichting, p. 102. Zoals ook in het vorige antwoord is opgemerkt, is artikel 58s, eerste lid, onvoldoende specifiek om een fundamentele inperking van in de Grondwet beschermde grondrechten te dragen.

Artikel 58s, eerste lid, is bedoeld voor situaties waarin hoofdstuk Va geen toereikende grondslag biedt, maar biedt geen uitkomst voor spoedeisende gevallen waarin niet gewacht kan worden op de vaststelling van een ministeriële regeling. Om die reden acht de regering het van belang dat naast het vangnet voor situaties van ontoereikendheid (artikel 58s, eerste lid) ook de mogelijkheid blijft bestaan om terug te vallen op noodverordeningen voor maatregelen die met grote spoed moeten worden getroffen (artikel 58s, tweede lid). Voor het overige verwijzen wij deze leden korthedshalve naar de antwoorden **74** tot en met **76**.

489 – ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat in het eerste lid een ruime tijdelijke bevoegdheid voor de minister in het leven wordt geroepen. Van redelijkerwijze beperken kan al snel sprake zijn. De leden vragen naar een meer begrensde bevoegdheid dan wel een betere democratische borging.

Op de reikwijdte van artikel 58s, eerste lid, is ingegaan in antwoord **479**. De regering acht het niet mogelijk om deze bepaling, die een vangnet biedt voor *onvoorziene* omstandigheden, verder te begrenzen. Voor de democratische waarborgen in deze situatie verwijzen wij naar antwoord **488**.

Artikel 58u

490 – D66

De leden van de D66-fractie lezen in het voorgestelde artikel 58u dat de minister een last onder dwangsom kan opleggen in geval van overtreding van artikel 58j, eerste lid, en 58s, eerste lid, eerste zin, indien de overtreding wordt begaan op een besloten plaats. De burgemeester heeft de gelijke bevoegdheid, maar dan indien de overtreding wordt begaan op een openbare of publieke plaats. Deze leden vragen de regering in te gaan op de achtergrond van dit onderscheid. Zij vragen de regering ook om uiteen te zetten hoe de bevoegdheid van de minister tot het opleggen van een last onder dwangsom ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 58f, eerste en vierde lid, en vijfde lid, tweede zin, en 58g, eerste lid, indien de overtreding wordt begaan op een besloten plaats zich verhoudt tot de strafrechtelijke sancties die ook gelden ten aanzien van overtreding van die bepalingen.

In de wetssystematiek van het wetsvoorstel is een onderscheid gemaakt tussen regimes voor openbare plaatsen, publieke plaatsen en besloten plaatsen. Bij openbare en publieke plaatsen is er een taak voor de burgemeester. Deze komt onder ander tot uitdrukking in de mogelijkheid om aanwijzingen en bevelen te geven met betrekking tot de naleving van de zorgplicht op die plaatsen (zie de artikelen 58k en 58m). Deze bevoegdheden ten aanzien van openbare en publieke plaatsen sluiten aan bij de algemene toezichtstaak die ten aanzien van die plaatsen in artikel 174 van de Gemeentewet is toebedeeld aan burgemeester. Voor besloten plaatsen bestaat een dergelijke algemene toezichtstaak niet. Voor de naleving van besloten plaatsen is in artikel 58l daarom een onderscheid gemaakt tussen plaatsen waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend en andere plaatsen. Op plaatsen waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend sluit een toezichthoudende rol van de burgemeester minder goed aan bij zijn reguliere taken en is er reden om reeds bestaande sectorale toezichthouders daarmee te belasten (zoals de Inspectie SZW waar het toezicht op arbeidsplaatsen betreft). Voor die plaatsen is er daarom voor gekozen om de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen en bevelen toe te kennen aan de minister, die deze bevoegdheid dan kan mandateren aan genoemde toezichthouders. Dit lijdt alleen uitzondering in situaties waarin acuut ingrijpen is geboden (artikel 58n). In dat geval ligt het in de rede om de burgemeester bevoegdheden toe te kennen die gelden voor alle besloten plaatsen. Ook dat sluit aan bij de bevoegdheidstoedeling aan de burgemeester in de Gemeentewet. Deze rolverdeling moet logischerwijze doorwerken in de handhavingsbevoegdheden zoals die zijn neergelegd in artikel 58u. Abusievelijk is daar echter het in artikel 58l gemaakte onderscheid tussen plaatsen waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend en andere plaatsen niet doorgevoerd. In de ingediende tekst van artikel 58u zijn handhavingsbevoegdheden ter zake van alle besloten plaatsen aan de minister toegekend voor alle besloten plaatsen. Bij nota van wijziging is dit aangepast, zodanig dat de handhavingsbevoegdheden van de minister alleen betrekking hebben op plaatsen waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend.

Wat betreft de vraag van deze leden naar de verhouding tussen de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom en de mogelijkheid tot het opleggen van strafrechtelijke sancties, die beide gelden voor de door deze leden genoemde overtredingen in de door hen genoemde gevallen, merken wij het volgende op. Het gaat om twee verschillende soorten sancties. Een last onder dwangsom, die kan worden opgelegd op grond van artikel 58u, is een bestuurlijke herstelsanctie, die kort gezegd is gericht op het geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding (zie artikelen 5:2, eerste lid, onder b, en 5:31d, Awb). In artikel 68bis zijn diverse overtredingen ten aanzien waarvan een bestuurlijke herstelsanctie kan worden opgelegd, aangemerkt als strafbaar feit. Dat betekent dat bij overtreding een (strafrechtelijke boete) kan worden opgelegd onder verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie. Bij die boeteoplegging gaat het om bestraffing, niet om het afdwingen van herstel van de overtreding. Het is in wetgeving niet ongebruikelijk om ter zake van een overtreding in wetgeving zowel te voorzien in de mogelijkheid van oplegging van een herstelsanctie als deze overtreding aan te merken als een strafbaar feit. Cumulatie van een herstelsanctie met een bestraffende sanctie (een bestuurlijke boete of, zoals in dit geval, een strafrechtelijke sanctie) is mogelijk, omdat beide typen sancties naar doel en strekking verschillen.⁷⁰

⁷⁰ Zie Kamerstukken II 2003/04, 29702, nr. 3, p. 88 (MvT bij vierde tranche Awb) en bijv. ABRvS 3 april 2019,

491 – D66

Deze leden vragen de regering ten slotte toe te lichten hoe zij het derde lid, onder b moeten begrijpen. Is het de bedoeling van de regering dat bij overtreding van een ministeriële regeling waarbij andere maatregelen worden genomen die de kans op verspreiding van het virus SARS-CoV-2 redelijkerwijze beperken (58s, eerste lid) de burgemeester bevoegd is tot het opleggen van een last onder dwangsom?

Volgens artikel 58u, derde lid, aanhef en onder b, komt deze bevoegdheid toe aan de burgemeester, indien de overtreding wordt begaan op een openbare of publieke plaats. Indien de overtreding wordt begaan op een besloten plaats, volgt uit het ingediende wetsvoorstel dat deze bevoegdheid toekomt aan de minister. Aan de minister is namelijk in artikel 58u, eerste lid, aanhef en onder a, de bevoegdheid toegekend om ter handhaving van deze overtredingen een last onder bestuursdwang op te leggen, waarbij dan uit artikel 5:32 Awb volgt dat de minister in plaats daarvan een last onder dwangsom kan opleggen. Zoals vermeld in antwoord **490**, is er bij nota van wijziging in voorzien dat deze bevoegdheid van de minister alleen ziet op besloten plaatsen waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend. Ten aanzien van andere besloten plaatsen zal de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom dus toekomen aan de burgemeester.

492 – D66

Waarom is hier gekozen voor de burgemeester en niet de minister?

Zie de antwoorden **490** en **491**.

Artikel 68bis

493 – PvdA

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering de mening van de NOvA deelt dat er een onevenwichtigheid bestaat tussen de aard en ernst van een overtreding die strafbaar is gesteld krachtens artikel 68bis, eerste lid, en de daarop gestelde maximale hechtenis van een maand. Zo ja, gaat de regering dan het wetsvoorstel conform de aanbeveling van de NOvA zodanig aanpassen dat de maximale hechtenis op veertien dagen wordt bepaald? Zo nee, kan de regering uitleggen waarom de voorziene hechtenis van een maand wel evenwichtig is ten opzichte van het strafbaar gestelde?

*Naar aanleiding van deze vraag van de leden van de PvdA-fractie en vraag **380** van de leden van de SP-fractie wil de regering bij nota van wijziging vervolg geven aan het commentaar van de Nederlandse orde van advocaten door de in artikel 68bis, eerste lid, genoemde hechtenisduur van ten hoogste een maand te vervangen door ten hoogste veertien dagen. Dit betreft overtredingen van de veiligheidsnorm en een eventueel groepsverbod alsmede van voorschriften en beperkingen die zijn verbonden aan een ter zake geldende vrijstelling of ontheffing.*

ARTIKEL III

De leden van de GroenLinks-fractie zijn van mening dat de voorgestelde wijzigingen van de Arbeidsomstandighedenwet de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: Inspectie SZW) meer mogelijkheden kan geven onveilige werkomstandigheden gerelateerd aan COVID-19 aan te kunnen pakken. Wel vragen deze leden of de Inspectie SZW met deze wetswijziging voldoende middelen in handen heeft dat adequaat te kunnen doen. De regering kiest ervoor de Inspectie SZW alleen extra bevoegdheden te geven bij 'ernstig gevaar' en als de werkgever 'in ernstige mate' niet voldoende maatregelen treft.

494 – GroenLinks

Voornoemde leden vragen of de Inspectie SZW daarmee wel voldoende middelen heeft ook tijdig te kunnen ingrijpen, en niet pas op het moment dat de situatie al uit de hand is gelopen. Krijgt de

ECLI:NL:RVS:2019:1018.

Inspectie SZW op deze manier voldoende mogelijkheden te handhaven op met het oog op Corona onveilige of onwenselijke werkomstandigheden waarbij wellicht geen sprake is van 'ernstig gevaar' dat stillegging van het werk rechtvaardigt?

De Inspectie SZW heeft op basis van de Arbeidsomstandighedenwet ook nu al mogelijkheden om werkgevers aan te spreken op hun zorgplicht richting werknemers tot het treffen van maatregelen in verband met covid-19.

De tijdelijke uitbreiding van artikel 28 van de Arbeidsomstandighedenwet is het sluitstuk van het toezicht en de handhaving door de Inspectie SZW. Het stilleggen van de werkzaamheden speelt in zodanig ernstige situaties, waarin direct ingrijpen vereist is, dan wel dat het niet meer acceptabel is dat een werkgever nog meer tijd wordt gegeven voor het zelf treffen van maatregelen. Het niet naleven van artikel 28 levert een economisch delict op.

Aanvullend op de tijdelijke wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet wordt voorzien in een tijdelijke aanvulling op artikel 3.2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (arbeidsplaats). Het accent ligt daarbij met name op het creëren van een voor de werknemers veilige arbeidsplaats. De aanvulling houdt in dat door de werkgever ter voorkoming van de verspreiding van het virus op de arbeidsplaats, gelet op (hoofdstuk Va van) de Wpg alsmede de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening, tijdig de daarvoor noodzakelijke maatregelen en voorzieningen worden getroffen. Dit omvat in ieder geval het in acht nemen van voldoende hygiënische voorzieningen, het geven van doeltreffende voorlichting en onderricht aan werknemers over de bestrijding van covid-19 op de arbeidsplaats en het houden van adequaat toezicht op de naleving van de noodzakelijke maatregelen en voorzieningen. Niet naleving van de Arbobesluit-verplichtingen wordt beboetbaar gemaakt. De besluitvorming en advisering ter zake is inmiddels afgerond en het besluit treedt zo snel mogelijk in werking zodra de voorgenomen tijdelijke wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet in werking is getreden.

Dit geheel aan regelingen en bevoegdheden geeft de Inspectie SZW voldoende handvatten voor een adequaat en gericht optreden.

495 – GroenLinks

De wetwijziging ziet alleen toe op artikel 28 van de Arbeidsomstandighedenwet. De aan het woord zijnde leden vragen waarom er niet voor is gekozen eenzelfde lid toe te voegen aan de artikelen 27 en 29.

Artikel 27 van de Arbeidsomstandighedenwet betreft de bevoegdheid van de Inspectie SZW tot het treffen van een eis tot naleving. Aan de totstandkoming van een eis gaat een uitgebreid besluitvormingstraject vooraf. Ook krijgt de werkgever in de regel de nodige tijd voor het treffen van de maatregelen.

Bij het aanpakken van de covid-19-problematiek gaat het ofwel om zodanig ernstige situaties dat direct ingegrepen moet worden, ofwel om het creëren van een veilige arbeidsplaats voor werknemers. Zie in dit verband ook de in antwoord **494** beschreven aanvulling op artikel 3.2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. In deze gevallen kan de Inspectie SZW direct optreden met een waarschuwing of boete dan wel proces-verbaal opmaken op grond van artikel 28 van de Arbeidsomstandighedenwet. De meer tijd vragende eis tot naleving is hier niet nodig.

Artikel 29 van de Arbeidsomstandighedenwet, dat een werknemer de mogelijkheid biedt zijn werkzaamheden tijdelijk te staken, ziet, gelet ook op de daarin opgenomen randvoorwaarden, op uitzonderlijke situaties. Het gaat hier om een zogeheten ultimatum remedium, een uiterst middel als niets anders meer mogelijk is, waarbij onmiddellijk dreigend gevaar heerst en de daartoe aangewezen toezichthouder niet tijdig kan ingrijpen.

De werknemer kan reeds al het werk onderbreken indien er naar zijn redelijk oordeel sprake is van ernstig gevaar, zoals bedoeld in artikel 28 van de Arbeidsomstandighedenwet. In het geval van het risico op besmetting met het virus is het van belang dat een werknemer met de werkgever het gesprek hierover aangaat. Bovendien dient, zoals in antwoord **494** ook is opgemerkt, het accent primair te liggen op het creëren van een veilige arbeidsplaats voor werknemers (op het preventief handelen). Daartoe wordt gewerkt aan een aanvulling op artikel 3.2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

496 – GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben meermaals aandacht gevraagd voor de situatie in slachthuizen. Zij vragen wat deze wetswijziging betekent voor dergelijke situaties.

Als de Inspectie SZW een situatie aantreft waarin sprake is van ernstig gevaar, kan deze op basis van de huidige wetgeving het werk stilleggen. Aan dit artikel wordt nu een lid toegevoegd waarmee het werk kan worden stilgelegd als werkgevers in ernstige mate niet de noodzakelijke maatregelen treffen die nodig zijn om de kans op verspreiding van het virus te beperken. Zie ook de antwoorden op de vragen **494** en **495**.

497 – GroenLinks

Voorts constateren deze leden dat eerder ook de samenwerking tussen verschillende inspecties onvoldoende was. Voornoemde leden vragen de regering nader toe te lichten wat de huidige situatie is en of deze wetswijziging ook nog verbetering kan brengen in die samenwerking.

Het beeld van gebrekkige samenwerking herkent de regering niet. De NVWA en de Inspectie SZW werken nauw samen bij de aanpak van de problematiek rondom eerlijk, veilig en gezond werk in slachthuizen. Er zijn o.a. gezamenlijk afgestemde inspecties van de NVWA en de Inspectie SZW. Ook wordt samengewerkt met de veiligheidsregio's en de GGD'en.

Het wetsvoorstel draagt bij aan de verdere versterking van de covid-19 handhavingsaanpak van de Inspectie SZW. Zoals aangekondigd in de brief over de kabinetsreactie op de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten⁷¹ werken de veiligheidsregio's op dit moment samen met de landelijke toezichthouders en de meest betrokken departementen aan de inrichting van een nieuw samenwerkingsplatform bij het Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C). Per 1 september 2020 is het landelijke samenwerkingsplatform volledig operationeel. Het landelijke samenwerkingsplatform bereidt – met respect voor de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende partijen – een gecoördineerde inzet voor op het regionale niveau om snel te kunnen optreden bij een uitbraak in een bedrijf of een sector, zoals recent bij slachthuizen en zoals verzocht in de motie van de leden Smeulders en Bromet.⁷²

498 – GroenLinks

In eerdere Kamervragen aangaande dit onderwerp hebben de leden Renkema en Smeulders gevraagd naar de link tussen de Arbeidsomstandighedenwet en de Wpg (Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2019-2020, nr. 3275). Voornoemde leden vragen of het niet verstandig is in meer algemene zin in de Arbwet een verwijzing te maken naar de Wpg, zodat ook in toekomstige situaties beter geanticipeerd kan worden op veilige werkomstandigheden ten tijde van een pandemie. Is en/of wordt hier over nagedacht?

De werkgever heeft al een stevige zorgplicht (artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet en de artikelen 7:611 en 7:658 BW) en hoort te allen tijde voor gezonde en veilige werkomstandigheden te zorgen. De Inspectie SZW houdt op grond van de arbeidsomstandighedenwetgeving toezicht op ongezonde en onveilige situaties en treedt waar nodig handhavend op. Dat geldt ook voor ongezonde en onveilige situaties als gevolg van het risico op besmetting met het virus of bij een eventuele toekomstige andere epidemie. Een verwijzing naar de Wpg is daarvoor niet nodig.

⁷¹ Kamerstukken II 2019/20, 29861, nr. 51.

⁷² Kamerstukken II 2019/20, 35359, nr. 8.

De invulling van de zorgplicht van de werkgever en daarmee de te nemen maatregelen kunnen per epidemie verschillen. De zorgplicht van de werkgever wordt in het geval van covid-19 door middel van een tijdelijke aanvulling op artikel 3.2 Arbobesluit verder geconcretiseerd. Zie voor deze concretisering ook antwoord **494**.

Wel zouden bij een eventuele toekomstige nieuwe epidemie eventueel via de Wpg bevoegdheden aan de Inspectie SZW kunnen worden geboden om te kunnen handhaven, indien de Arbeidsomstandighedenwet daarvoor onvoldoende grondslag blijkt te bieden. Om in de toekomst nog beter voorbereid te zijn op een eventuele nieuwe epidemie, zullen de mogelijkheden de komende tijd verder worden verkend.

499 – GroenLinks

Tot slot op dit punt vragen de aan het woord zijnde leden of nu voldoende geborgd is dat coronavoorschriften ook terecht komen in de arbocatalogi. Is of wordt het Arbeidsomstandighedenbesluit hier nog voor gewijzigd?

Werkgevers- en werknemersorganisaties maken in een arbocatalogus samen afspraken over de wijze waarop zij aan de doelvoorschriften in de arbeidsomstandighedenwetgeving voldoen. De verantwoordelijkheid voor het indienen en voor de inhoud ligt volledig bij de indieners van de arbocatalogus. De Inspectie SZW toetst de catalogus en bij een positief resultaat vormt de catalogus het uitgangspunt voor het toezicht en de handhaving door de Inspectie SZW. In de arbocatalogus staan de methoden en oplossingen beschreven die onderling zijn afgesproken. Het gaat daarbij om het beschrijven van technieken, praktische oplossingen, handleidingen en normeringen die bijdragen aan veilig en gezond werken en de risico's zoveel mogelijk wegnemen in de beschreven sector.

De Inspectie SZW heeft voor de zogeheten 'corona-arbocatalogi' een proces ingericht zodat deze catalogi binnen vijf werkdagen getoetst kunnen worden. De Arbeidsomstandighedenwet, het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Beleidsregel arbocatalogi 2019 hoeven daarvoor niet aangepast te worden. Bij het toetsen van deze arbocatalogi wordt beoordeeld of de voorgestelde maatregelen en voorzieningen invulling geven aan de voorschriften en of ze in overeenstemming zijn met de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening. Ook wordt nagegaan of bij de voorgestelde maatregelen en voorzieningen de arbeidshygiënische strategie afdoende is doorlopen. Alle sectoren zijn aangeschreven die een protocol hebben dat op www.mijncoronaprotocol.nl is gepubliceerd en die ook een arbocatalogus hebben. De Inspectie SZW is voornemens om ook alle sectoren aan te schrijven die alleen een catalogus of alleen een protocol hebben.

500 – GroenLinks

Wordt er in aanvulling op dit wetsvoorstel de komende tijd vanuit het kabinet extra ingezet op het stimuleren en naleven van het aanwezig zijn van actuele, en op Corona aangevulde risico-inventarisatie en -evaluaties (RI&E's), binnen bedrijven en organisaties? Zo ja, op welke manier?

De regering heeft geen intensivering van toezicht op RI&E's ingezet, maar sluit bij het bepalen van het beleid wel aan op de verantwoordelijkheden van werkgevers voor bescherming van hun personeel en bezoekers. De aandacht voor beschermende maatregelen heeft in de meeste bedrijven ook geleid tot verhoogde aandacht voor de RI&E en de inrichting van werkplekken. Daarnaast is op 6 juli 2020 de bijstelling van het Jaarplan 2020 van de Inspectie SZW aan uw Kamer aangeboden.⁷³ Daarin beschrijft de Inspectie SZW de aanpassing van voorgenomen activiteiten in 2020 in verband met covid-19. Covid-19 leidt tot een aantal thema's waar in het vervolg van 2020 de nadruk op zal liggen; thema's die programma-overstijgend zijn en waaraan elk van de 17 programma's van de Inspectie SZW zijn eigen bijdrage levert. Dit kan ook leiden tot herprioritering binnen en tussen de programma's. De programma's besteden nadrukkelijk aandacht aan de inventarisatie van covid-19 risico's in de RI&E en de maatregelen daaromtrent in het plan van aanpak. Vooral in die sectoren en bij die beroepen waar het moeilijk is om anderhalve meter afstand te houden.

⁷³ Kamerstukken II 2019/20, 35300-XV, nr. 96.

Artikel VIII Vervalbepaling

De leden van de PvdA-fractie lezen dat voor de verlenging van de geldigheidsduur van de wet een voorhangprocedure is voorzien maar voor het eerder intrekken van de wet niet.

501 – PvdA

Waarom zou bij het verkorten van de geldingsduur geen parlementaire betrokkenheid middels een voorhangprocedure nodig zijn?

In de memorie van toelichting (p. 109) is in de artikelsgewijze toelichting op artikel VIII inderdaad vermeld dat ten aanzien van een koninklijk besluit dat strekt tot eerder verval van de wet, niet in een voorhangprocedure is voorzien. Deze toelichting is echter onjuist. Zoals blijkt uit artikel VIII, vierde lid, waarin niet alleen is verwezen naar het derde lid, maar ook naar het tweede lid, geldt de voorhangprocedure ook voor koninklijke besluiten die strekken tot eerder verval van de wet. Wij zijn deze leden erkentelijk voor hun opmerkzaamheid, waardoor wij de gelegenheid hebben deze onjuistheid langs deze weg recht te zetten.

Overig

502-505 – D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van 11 augustus 2020 over bron- en contactonderzoek (Kamerstuk 25295, nr. 471) en de uitspraken van de minister van VWS tijdens het debat op 12 augustus 2020, in het bijzonder over de quarantaineplicht. De minister heeft in de brief en in het debat aangegeven voornemens te zijn artikel 35 Wpg aan te passen om zo reizigers die uit risicogebieden komen te verplichten mee te werken aan registratie en quarantaine. De Tweede Kamer is daar in het debat kritisch over geweest.

Kan de regering uiteenzetten hoe (juridisch) verplichte quarantaine voor personen uit risicogebieden (zonder positieve Coronatestresultaten) zich verhoudt tot de artikelen 10, 12 en met name 15 van de Grondwet?

Zijn de maatregelen zoals verplichte quarantaine proportioneel in relatie tot het nagestreefde doel? Zijn er geen andere minder vergaande middelen te gebruiken om dat doel te bereiken? Voornoemde leden verzoeken de regering hierop in te gaan.

Kan de regering ook aangeven hoe vaak tot op heden gebruik is gemaakt van de bevoegdheid van artikel 35 Wpg, hoe vaak het OM heeft besloten geen verzoek tot machtiging tot voorzetting van de quarantaine te doen en hoe vaak de rechter een dergelijk verzoek heeft afgewezen. Kan de regering dit ook inzichtelijk maken voor de maatregelen van isolatie en onderzoek?

Ook lezen voornoemde leden dat de minister in zijn brief van 11 augustus 2020 schreef een nieuwe verplichting in de Wpg te willen opnemen om de medewerking aan het bron- en contactonderzoek verplicht te stellen, inclusief quarantaineverplichtingen voor niet-positief geteste personen die wel nauw in contact zijn geweest met een besmet persoon. De minister wil een aanvullende verplichting in de Wpg opnemen omdat het onder de huidige juridische kaders een vrij ingewikkelde procedure vergt, zo schrijft hij. De Tweede Kamer heeft echter recent de motie-Jetten c.s. (Kamerstuk 25295, nr. 482) aangenomen om op dit moment geen nieuwe wettelijke quarantaineverplichtingen te introduceren. De minister zegde toe in relatie tot deze quarantaineverplichting voor niet besmette personen eerst een rechtstatelijke weging uit te zullen voeren.

Wat is daar de uitkomst van? Hoe verhoudt (juridisch) verplichte quarantaine van (niet positief geteste) contacten van Coronapatiënten zich tot artikel 15 van de Grondwet?

Ook stelde de minister van VWS in het debat op 11 augustus 2020 het volgende, als antwoord op een vraag van de SGP-fractie over die rechtstatelijke weging: "Nou, dat wil ik wel doen, zeker omdat dat ook past bij de verkenning die we sowieso moeten doen, denk ik, als het gaat om dat toch verplichtender meewerken aan het bron- en contactonderzoek. Als de Coronawet straks behandeld en aangenomen is, zou je dat op die manier ook inregelen en zou je dat op die manier een wettelijke basis geven."

Kan de regering uiteenzetten hoe onderliggend wetsvoorstel verplichtender meewerken aan bron- en contactonderzoek inregelt? Doelde de minister hier op de vangnetbepaling, artikel 58s? Of het reeds bestaande artikel 35 Wpg? Kan de regering dit nader toelichten?

Kan de regering tot slot bevestigen dat van deze twee wetswijzigingen, die als doel hebben nieuwe wettelijke quarantaineverplichtingen te introduceren, op dit moment wordt afgezien, zoals door de Kamer middels motie is verzocht?

Dit wetsvoorstel heeft hierop geen betrekking. Wij verwijzen naar antwoord **3**.

Deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht mede namens de minister van Justitie en Veiligheid en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

H.M. de Jonge

Bijlagen:

1. Wijzigingen ten opzichte van de consultatieversie zoals doorgevoerd na consultatie en na advisering door de Afdeling advisering van de Raad van State
2. Modelnoodverordening Veiligheidsberaad van 20 september 2020

Bijlage 1. Wijzigingen ten opzichte van de consultatieversie

Deze bijlage bevat een overzicht van de belangrijkste wijzigingen die na de consultatiefase zijn doorgevoerd in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting (zie antwoord **386**). Hiertoe behoren naast de wijzigingen naar aanleiding van de consultatie bijvoorbeeld ook de wijzigingen naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State en de wijzigingen in de nota van wijziging die tegelijk met deze nota naar aanleiding van het verslag is ingediend.

1. Versteving parlementaire betrokkenheid: De parlementaire betrokkenheid bij de ministeriële regelingen is verstevigd door:

- a. Wijziging van nahang in voorhang: de op hoofdstuk Va te baseren regelingen worden niet langer na inwerkingtreding aan de Kamers gezonden, maar van tevoren, waarbij de Kamers een week de tijd hebben om eventuele opvattingen over de regelingen kenbaar te maken (artikel 58c, tweede lid).
- b. Er is een verplichting voor de minister van VWS toegevoegd om maandelijks een met redenen omkleed overzicht van de geldende maatregelen aan beide Kamers te sturen (artikel 58t, eerste lid).
- c. De voorhangprocedure is uitgebreid tot een koninklijk besluit om de wet eerder te laten vervallen dan na zes maanden (artikel VIII, vierde lid).

2. Brede belangenafweging ministeriële regelingen: Om uit te drukken dat aan de ministeriële regelingen op basis van het wetsvoorstel een integrale belangenafweging voorafgaat en die belangenafweging beter te waarborgen, is voorgescreven dat de minister van VWS de regelingen vaststelt tezamen met de ministers van JenV en BZK, in overeenstemming met andere betrokken vakministers, zoals de minister van IenW als het om het openbaar vervoer gaat. Ook moet een ministeriële regeling behandeld worden in de ministerraad (artikel 58c, eerste lid).

3. Begrenzing bevoegdheden: De in het wetsvoorstel opgenomen bevoegdheden zijn op verschillende manieren verder geclausuleerd, zoals:

- a. De toepasbaarheid van diverse regels in woningen is geschrapt (met uitzondering van eventuele bezoekbeperkingen in zorglocaties en eventuele regels over hygiënemaatregelen en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen bij kinderopvang in een woning).
- b. De mogelijkheid om de bij amvb vast te stellen veilige afstand te wijzigen bij ministeriële regeling, is geschrapt.
- c. Er zijn aanvullende wettelijke uitzonderingen op de veiligeafstandsnorm gemaakt voor onder andere mantelzorgers, geestelijke bedienaren, personen werkzaam bij de krijgsmacht, personen die eerste hulp verlenen en particuliere beveiligers (artikel 58f, derde lid);
- d. Er is toegevoegd in welke gevallen geen beperkingen aan de toegang tot zorglocaties kunnen worden gesteld. Dit betreft toegang tot in de instelling verblijvende personen van wie de arts verwacht dat deze op korte termijn zullen overlijden, toegang in verband met het horen van cliënten en toegang van advocaten en vertrouwenspersonen (artikel 58o, vierde lid).
- e. Er is expliciet bepaald dat er geen sprake kan zijn van een beperking van de toegang tot een zorglocatie als het belang van de volksgezondheid niet opweegt tegen de belangen van de cliënten en patiënten bij die toegang (artikel 58o, derde lid).
- f. Er zijn nadere criteria opgenomen over de wijze waarop burgemeesters ontheffingsbevoegdheden toepassen (artikel 58e, vierde lid) en een verplichting om eerst advies te vragen aan de GGD (artikel 58e, derde lid).

4. Noodzaak en proportionaliteit: In artikel 58b, tweede lid, is expliciet gemaakt dat alle bevoegdheidsuitoefening op basis van hoofdstuk Va noodzakelijk en proportioneel moet zijn.

5. Verkorte geldingsduur: De geldingsduur van de wet is overeenkomstig het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State verkort van een jaar naar zes maanden (artikel VIII, eerste lid). Daarbij is de mogelijkheid van verlenging uitgebreid van twee naar drie maanden, om te

voorkomen dat er een half jaar na de inwerkingtreding van de wet steeds met relatief hoge frequentie mogelijke verlengingsbesluiten in procedure moeten worden gebracht (artikel VIII, derde lid).

6. Geen strafbaar publiek: Niet meer strafbaar is het bezoeken van een gesloten publieke plaats (restaurant, café e.d.) en het deelnemen aan een verboden evenement. Alleen het openhouden van een gesloten publieke plaats en het organiseren van een verboden evenement zijn nog strafbaar.

7. Justitiële documentatie (strafblad): In de nota van wijziging wordt voorgesteld af te wijken van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens waar het gaat om geldboetes voor overtreding van de veiligheidsnorm, van het groepsvormingsverbod en van de regionale noodverordeningen met betrekking tot de bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan (artikel VIIa).

8. Verlaging maximale hechtenis: Het hechtenismaximum voor overtreding van de veiligheidsnorm, het groepsvormingsverbod en bijbehorende vrijstellingen respectievelijk ontheffingen wordt op advies van de Nederlandse Orde van Advocaten in de nota van wijziging verlaagd van ten hoogste een maand naar ten hoogste veertien dagen (artikel 68bis, eerste lid).

9. Verhouding veiligheidsregio's en gemeenten: De voorzitter van de veiligheidsregio kan niet meer zelfstandig besluiten om bij bovenlokale gevolgen burgemeestersbevoegdheden aan zich te trekken. Hiervoor is altijd een besluit van de minister van VWS nodig (artikel 58d, eerste lid). Verder is in de nota van wijziging de verhouding tussen hoofdstuk Va en artikel 39, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's verduidelijkt (artikel 58d, derde lid).

10. Verantwoording voorzitters veiligheidsregio's: In aanvulling op de verantwoording door de voorzitters van de veiligheidsregio's na afloop van de crisis (artikel 40, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's) is in de nota van wijziging voorzien in een tussentijdse verantwoording: binnen een maand na inwerkingtreding van de wet brengt elke voorzitter een verslag uit over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij tot dat moment ter bestrijding van de epidemie heeft genomen (artikel VIIb).

11. Verbetering lokaal maatwerk en verantwoording: De mogelijkheden tot lokaal maatwerk en lokaal debat zijn op verschillende manieren verbeterd:

- a. De nota van wijziging maakt het mogelijk om bij het uitwerken van maatregelen in een ministeriële regeling op basis van hoofdstuk Va te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om in de gemeente plaatsen aan te wijzen waar de maatregelen gelden (artikel 58e, vijfde lid). Deze wijziging bevordert de mogelijkheden om maatregelen gericht en proportioneel in te zetten op basis van de actuele lokale omstandigheden.
- b. Er is een expliciete bepaling opgenomen over de verantwoording door burgemeesters aan de gemeenteraad (artikel 58t, vierde lid).

12. Verbetering begrippen: De in het wetsvoorstel gehanteerde begrippen (artikel 58a) zijn op verschillende manieren verbeterd. Zo zijn met de nota van wijziging begripsbepalingen toegevoegd voor 'groepsvorming' en 'ophouden' en is de begripsbepaling van 'evenement' verduidelijkt. Ook zijn er begripsbepalingen toegevoegd voor 'hygiënemaatregelen' en 'persoonlijke beschermingsmiddelen', waarbij verduidelijkt is dat onder 'persoonlijke beschermingsmiddelen' ook een mondkapjesplicht kan vallen (artikel 58a, eerste lid, en artikel 58j, eerste lid, onder a).

13. Apart wetsvoorstel notificatieapplicatie: De aanvankelijk in het wetsvoorstel opgenomen bepaling over de inzet van digitale middelen (notificatieapplicatie) is ondergebracht in een apart wetsvoorstel (Kamerstukken 35538), in overeenstemming met het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State.

14. Grondslag regulering alcoholgebruik: Er is via de nota van wijziging een expliciete grondslag opgenomen voor het stellen van regels bij ministeriële regeling over het gebruik of voor consumptie gereed hebben van alcoholhoudende drank op openbare plaatsen. Op grond van de artikelen 58h en

58i kunnen al bij ministeriële regeling voorwaarden worden verbonden aan de openstelling van een publieke plaats of de organisatie van een evenement, waaronder ook de voorwaarde dat het verstrekken of nuttigen van alcoholhoudende drank beperkt of verboden wordt.

15. **Toelichting artikel 58o:** De toelichting op artikel 58o over zorginstellingen is verhelderd. Zo is onder meer een passage over de informatievoorziening en rechtsbescherming toegevoegd.